PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVII. - Št. 117 (4891)

TRST, četrtek 18. maja 1961

Najpozneje jutri uradna potrditev sestanka Kennedy-Hruščev na Dunaju

Skoraj gotovo je, da bo sestanek 3. in 4. junija - Še prej se bo Kennedy verjetno sestal z Mac Millanom v Parizu - Kennedyjevi razgovori z Diefenbakerjem

DUNAJ, 17. — Predstavnik avstrijske vlade je izjavil, da bodo morda kmalu uradno potrdili sestanek Kennedyja in Hruščeva na Dunaju. «Upamo, je dodal, da bodo ZDA in SZ uradno obvestile najpozneje do petka, ker se sestanek zdi gotov.» Predstavnik je nato izjavil, da je ameriška vlada do sedaj samo neuradno poizvedovala, ali bi sestanek lahko bil na Dunaju. Sovjetska vlada pa ni še poizvedovala.

V poučenih vzhodnoevropskih krogih izjavljajo, da je stoodstotno gotovo — vsaj kar se tiče Sovjetske zveze — da se Hruščev namerava sestati s Kennedyjem prve dni junija na Dunaju.

Pomočnik ameriškega državnega tajnika Chester Bowles je na seji zunanjepolitičnega odbora v senatu izjavil, da se «upošteva» možnost sestanka Kennedyja in Hruščeva, da pa ni bil sprejet še noben sklep.

Na Dunaju izjavljajo, da bi se moral sestanek začeti 3. junija in da bo trajal dva dni. Predstavnik avstrijske vlade je izjavil, da je bil predsednik republike Schaerf, ki je sedaj na obisku na Holandskem, podrobno obveščen o zadevi. Zunanji minister Kreisky je v Haagu izjavil, da ni bilo še nič sklenjeno, da pa bo zadeva pojasnjena v prihodnjih dveh dneh. Pripomnil je, da bo sestanek verjetno v gradu Schoenbrunn ali pa v gradu Belvedere na Dunaju.

Predstavnik zahodnonemškega zunanjega ministrstva je izjavil, da je zahodnonemško poslaništvo v Washingtonu sporočilo v Bonn, da se namerava Kennedy sestati s Hruščevom.

V Londonu pa se govori, da se bo Mac Millan morda sestal s Kennedyjem, še preden bo ta odšel na razgovor s Hruščevom. Mac Millan namerava baje iti v Pariz prve dni junija.

Kennedy je sinoči prišel na dvodnevni uradni obisk v Ottawo. Danes je imel razgovor s predsednikom kanadske vlade Diefenbakerjem in s člani vlade, zatem pa je govoril v kanadskem parlamentu. Izjavil je, da ZDA nameravajo ustanoviti silo NATO, opremljeno s pomorskimi izstrelki, katerih posest in nadzorstvo bosta «večstranska, če naši zavezniki to želijo». Dodal je, da upa, da bodo zavezniki NATO, prav tako kakor ZDA upoštevali, da je treba dati prednost vprašanju povečanja obrambnih sil klasičnega tipa na Zahodu.

Kennedy in Diefenbaker sta se danes razgovarjala dve uri in pol o naslednjih vprašanjih: 1. Kennedy je govoril o možnosti svojega sestanka s Hruščevom. 2. Daljni vzhod: Govorila sta o položaju v Jugovzhodni Aziji, o ženevski konferenci ter o vlogi nadzorstvene komisije v Laosu in tudi o vojaških ukrepih v Južnem Vietnamu. Glede Kitajske sta se sporazumela, da se bosta posvetovala pred prihodnjo razpravo v OZN glede sprejema v to organizacijo. Diefenbaker je izjavil, da mora kanadska vlada prej temeljito proučiti zadevo, preden se izreče, kako bo glasovala v OZN. 3. Prenehanje jedrskih poizkusov: Podrobno sta proučila sedanje stanje pogajanj v Ženevi in vprašanje razorožitve. 4. Latinska Amerika: Razpravljala sta o vseh plateh položaja na zahodni polobli in o večji pomoči Latinski Ameriki. Kennedy je sporočil, da ZDA želijo, da bi Kanada sodelovala z ostalimi zahodnimi industrializiranimi državami pri povečanju pomoči vsem nezadostno razvitim deželam. Izjavil je tudi, da bi želel, da bi Kanada povečala svojo udeležbo pri celotni medameriški dejavnosti. Diefenbaker se ni nič obvezal glede povečanja kanadske pomoči zahodni polobli. 5. Organizacija ameriških držav: Diefenbaker je izjavil, da ima Kanada vedno večji interes za zadeve Latinske Amerike. Dodal pa je, da se do sedaj ni se odločila glede vključitve Kanade v omenjeno organizacijo. 6. Berlin: Podrobno sta govorila o tem vprašanju v okviru diskusije o NATO. 7. Skupno tržišče: Razpravljala sta o novih problemih, ki bodo nastali za obe državi, če se bo Velika Britanija vključila v skupno tržišče, in zlasti o posledicah, ki jih bo to imelo za države Commonwealtha zlasti na kmetijskem in trgovskem sektorju. 8 NATO: Diefenbaker je sporočil Kennedyju, da se kanadsko stališče ni spremenilo, kar se tiče opreme kanadske vojske z jedrskim orožjem. Znano je, da kanadska vlada poudarja, da je to odvisno od napredovanja pogajanj o razorožitvi in zato ni sprejela s tem v zvezi še nobenega sklepa.

—«»—

Sindikalni odnosi med FLRJ in Avstrijo

BEOGRAD, 17. — Jugoslovanska delegacija, ki je bila pod vodstvom predsednika centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozara Vukmanoviča v gosteh avstrijskih sindikatov, je davi odpotovala z Dunaja v domovino. Pred odhodom z Dunaja je Svetozar Vukmanovič poudaril, da je v razgovorih z zastopniki avstrijskih sindikatov prišla do izraza obojestranska pripravljenost za nadaljnje sodelovanje vseh sindikalnih organizacij na raznih področjih. Ob tej priložnosti je bila ugotovljena tudi podobnost pogledov o vlogi sindikatov in delavskega razreda za ohranitev miru in o potrebi razvoja gospodarskih odnosov obeh držav. Vukmanovič je poudaril, da se je sodelovanje med obema sindikalnima organizacijama razširilo, in ugotovil, da obe sindikalni organizaciji sodita, da sta medsebojno sodelovanje in izmenjava izkušenj zelo koristni.

Na vabilo jugoslovanskih sindikatov bo v kratkem obiskala Jugoslavijo delegacija avstrijskih sindikatov pod vodstvom predsednika Franza Olacha. Olach je izjavil o obisku jugoslovanske sindikalne delegacije v Avstriji, da Avstrija z velikimi simpatijami spremlja napore jugoslovanskih narodov za izgradnjo in razvoj svoje države in da bo tudi iskreno pozdravljala vsak nadaljnji razvoj. V izjavi, ki jo je objavil uradni bilten avstrijskih sindikatov, Olach poudarja, da so stremljenja Avstrije in Jugoslavije v mnogih stvareh skupna in da sta obe državi sklenili, da gresta po lastni poti v razvoju, da branita svojo narodno samostojnost, kar predstavlja osnovo za sodelovanje ne glede na to, da nimata enakih pogledov in da uporabljata različne metode.

Novo presenečenje pri včerajšnjem glasovanju na Siciliji

Predsednik dežele: Silvio Milazzo izvoljen z glasovi KPI, PSI, PDI in MSI

«Avanti» in voditelj krščanskih socialcev Pignatone izključujeta, da bi pri tem šlo za ponoven pojav «milazzizma» - Komunistični poslanci vprašujejo Scelbo, od kod je dobil lažno okrožnico federacije KPI v Modeni

(Od našega dopisnika)

RIM, 17. — Tudi pri današnjem prvem glasovanju v sicilski deželni skupščini ni noben kandidat za predsednika dežele dobil absolutne večine glasov: demokristjanski kandidat Di Napoli jih je dobil 36; socialistični poslanci so glasovali za krščanskega socialca Milazza, ki je dobil 25 glasov, komunistični poslanci pa so glasovali za socialističnega poslanca Coralla, ki je dobil 20 glasov (6 glasov pa je dobil sedanji predsednik skupščine demokristjan Stagno d'Alcontres). Pri izločilnem glasovanju med kandidatoma, ki sta pri prvem glasovanju prejela največ glasov, je zmagal Milazzo, ki je dobil 45 glasov, to je celo en glas več kot absolutno večino, ker sta bila dva poslanca odsotna, D'Antoni pa se je glasovanja vzdržal. Za demokristjanskega kandidata so glasovali KD, PSDI, PLI in krščanski socialci, za Milazza pa komunisti, socialisti in desnica (monarhisti in fašisti). Milazzo je na izvolitev pristal.

V izjavi, ki jo je podal pred skupščino takoj po izvolitvi, je Milazzo dejal, da ga je izvolitev «nemalo začudila», to pa tem bolj, ker je njegova skupina glasovala za demokristjanskega kandidata, kakor se je predhodno obvezala; dodal je, da kljub temu sprejema izvolitev, ker ga v tej odločitvi podpira tudi njegova skupina. Po izvolitvi so zasedanje skupščine odložili na zahtevo Milazza do prihodnjega četrtka, ko bo na dnevnem redu izvolitev 8 odbornikov in štirih namestnikov.

Ta nepričakovani izid glasovanja v sicilski deželni skupščini je povzročil precejšnje razburjenje v političnih krogih, ker se je po zbližanju med KD in krščanskimi socialci smatralo, da je pojav «milazzizma» za vedno za nami. Sedaj pa je baje spet tu. Deželni tajnik KD D'Angelo je na to reagiral zelo ostro: «Po izjavah demokratične lojalnosti krščanskih socialcev, sem pričakoval takojšnjo ostavko poslanca Milazza... Skupina krščanskih socialcev je sedaj na razpotju: ali izključiti Milazza, ki sprejema glasove, ki jih njegov tajnik proglaša za nesprejemljive, ali ponovno pristati na frontizem in milazzizem».

Socialisti in komunisti (na Siciliji) so izjavili, da so pripravljeni dati svojo podporo in sodelovanje, če bo Milazzo uspel predložiti «jasen program gospodarskega razvoja» proti konservativni desnici.

V kurzivu, ki ga prinaša jutrišnja številka socialističnega glasila «Avanti!» se odločno izključuje, da bi socialisti s svojo pobudo, ki je privedla do izvolitve Milazza, skušali oživeti «za eno leto ali za en dan» vlado, ki jo označuje sodelovanje med levičarskimi in desničarskimi silami, in ki naj ponovi izkušnje, ki so znane pod imenom milazzizem». Milazzizem, kot politična formula, je za socialiste mrtev in «njegova smrt je zabeležena v uradnih dokumentih stranke». Socialisti so se odločili za Milazza, nadaljuje «Avanti», ker se je v sedanjem položaju izkazal za najprimernejšega za «pozitivno povezavo niti sicilske politike». «Naloge, ki smo jih poverili krščanskim socialcem, so težavne, toda ne nemogoče, če se bodo vse politične sile zavedale resnosti trenutka. Če desnica sicilske KD meni, da mo mogla priti jutri v Rim po pristanek za deželno vlado z monarhisti in fašisti, z izgovorom ponovne nevarnosti milazzizma, se moti. Glasovi, ki so izvolili Milazza ne sestavljajo večine niti za vladanje niti za sestavo deželne vlade. Prva naloga je obnova političnega ozračja za razgovor med demokratičnimi silami: želeti je, da bi se tega zavedal oni, ki je na tem zainteresiran».

Skoro identična s kurzivom socialističnega glasila je tudi izjava deželnega tajnika krščanskih socialcev Pignatoneja, ki je potrdil, da je Milazzo pristal na izvolitev sporazumno z vodstvom krščanskih socialcev, hkrati pa izključil vsakršno ponovitev «milazzizma» ali frontizma. V sedanjem položaju, je nadaljeval Pignatone, more Milazzo začeti in tudi zaključiti razgovor le s KD. To pa bo privedlo predvsem do dokončnega razsčiščenja političnega in parlamentarnega položaja.

Komunistični senatorji Gelmini, Sacchetti, Gallotti, Balboni, Pesenti, Cervellati in Bosi so postavili vprašanje notranjemu ministru Scelbi, da bi izvedeli iz «kakšnega vira je dobil lažno okrožnico federacije KPI v Modeni, na temelju katere so opravičili intervencijo notranjega ministrstva, da bi omogočili organizacijo provokatorskega fašističnega zborovanja». Isti poslanci so predložili, vedno notranjemu ministru, tudi vprašanje, «kakšne ukrepe je sprejel ali namerava sprejeti, da bi izročili sodišču skupino fašistov, ki je 11. t. m. v Modeni javno poveličevala fašistični režim, in če namerava ukrepati proti tistim funkcionarjem javne varnosti, ki so jih spremljali in prevažali, in tako podpirali škvadristično provokacijo». Vedno v zvezi s tem pa se je izvedelo, da je tajnik federacije KPI v Modeni Silvio Miana vložil pri državnem pravdništvu v Modeni «tožbo proti neznancem zaradi žalitve», ker je tisk objavil lažno okrožnico, za katero tožitelj zatrjuje, da je ni niti podpisal niti razposlal. To pa še ni tožba, ki jo je napovedala «Unità», ko je grozila notranjemu ministru s tožbo zaradi potvorbe.

V poslanski zbornici so s tajnim glasovanjem odobrili skoro soglasno (s 336 glasovi proti 9) zakonski osnutek o dodatnih prejemkih uslužbencev PTT ter zakonski predlog poslanca Macrellija (PRI) o priznanju polne pokojnine tistim železničarjem, ki jih je fašizem odpustil iz političnih razlogov leta 1923, nato pa so nadaljevali z diskusijo o interpelacijah v zvezi s poenotenjem tarif električne energije.

V senatu so odobrili še ostale člene zakonskega osnutka k zavarovanju in kreditiranju italijanskega izvoza blaga in uslug, izvrševanja del v tujini in pomoči nerazvitim deželam, na popoldanskem zasedanju pa so začeli z diskusijo o vladnem petletnem načrtu za razvoj kmetijstva, ki ga je poslanska zbornica že odobrila. K diskusiji se je prijavilo do sedaj že 32 senatorjev (17 komunistov, 5 socialistov, 7 demokristjanov, en socialdemokrat, en liberalec in en misovec).

A. P.

Priprave za pogajanja v Evianu

Krim Belkasem bo vodil alžirsko delegacijo

Trije voditelji ultrasov aretirani v Alžiru - Danes splošna stavka v prevozništvu

PARIZ, 17. — Po današnji seji vlade so uradno sporočili, da je minister za alžirske zadeve Joxe poročal, kako misli francoska delegacija začeti in nadaljevati pogajanja z alžirsko v Evianu. Ministrski svet je odobril potrebne direktive za francosko delegacijo.

Alžirsko ministrstvo za informacije pa je sporočilo seznam članov alžirske delegacije, ki jo bo vodil ministrski podpredsednik in zunanji minister Krim Belkasem.

Ostali člani delegacije bodo: minister za finance in gospodarske zadeve Ahmed Francis, šef kabineta Ferhata Abbasa Mohamed Ben Jahia, alžirski delegat v Rimu Taieb Bularuf, politični svetovalec alžirske vlade Ahmed Mendžel, glavni tajnik za alžirske zadeve v alžirski vladi Sad Dalab ter častnika v Osvobodilni vojski Mendžili in [...]man.

Delegacijo bodo spremljali izvedenci in tajniki, skupno okrog trideset ljudi.

Izvedelo se je tudi, da bo svetovalec petih alžirskih voditeljev, ki so zaprti v Franciji, Hašem Šerif, pravni svetovalec alžirske delegacije. Šef informacijske službe Reda Malek bo vzdrževal stike s tiskom.

V Parizu je izzvala veliko zadovoljstvo novica, da so v Alžiriji aretirali tri člane «Organizacije tajne vojske». Baje ima policija sedaj v rokah najpopolnejše informacije o strukturi te organizacije. Vodi jo «direktorij» osmih članov, od katerih jih je pet v Franciji, ostali pa v Alžiriji. Od teh so pet že identificirali in eden je med aretiranimi.

Kakor je že javljeno, se bo jutri zjutraj začela 32-urna stavka železničarjev, ki zahtevajo sedemodstotno zvišanje plač. Vlada se za sedaj ni odločila za mobiliziranje železničarjev. Pri pregledu razpoložljivih prevoznih sredstev so ugotovila, da je teh zelo malo. Na pariškem področju bodo stavkali za 24 ur tudi uslužbenci podzemeljske železnice in avtobusov. Tudi nameščenci podržavljenih podjetij za plin in elektriko bodo jutri prekinili delo. V kratkem se pričakuje tudi splošna stavka državnih nameščencev.

—«»—

Gizenga predlaga sestanek parlamenta na nevtralnem področju

LEOPOLDVILLE, 17. — Podpredsednik kongoške vlade Gizenga je poslal Hammarskjoeldu predlog, naj se v ta[...]men določi nevtralno področje sto kilometrov okoli tega mesta.

Gizenga pravi, da bi «uvodni sestanek» kongoškega parlamenta lahko bil v Kamini pod zaščito čet Sudana, Gane, Maroka, Gvineje, Malija in Zar. Gizenga zahteva od Hammarskjoelda, naj poskrbi za takojšnjo evakuacijo belgijskega vojaškega in polvojaškega osebja ter političnih svetovalcev z vsega kongoškega ozemlja.

Kasavubu je s svoje strani zahteval pomoč OZN za otvoritev parlamenta v Leopoldvillu. OZN naj bi pomagala pri prevozu parlamentarcev v Leopoldville in naj bi skrbela za njih varnost.

Sovjetski predstavnik v OZN Zorin pa je poslal predsedniku Varnostnega sveta pismo, s katerim zahteva pojasnila o sedanjem napredovanju pri izvajanju resolucije 21. februarja, zlasti kar se tiče evakuacije belgijskega osebja, preiskave o umoru Lumumbe, reorganizacije kongoške vojske in sklicanja parlamenta. Pismo je bilo izročeno Hammarskjoeldu.

V Coquilhatvillu je na konferenci «pri okrogli mizi» leopoldvillski notranji minister Adula sporočil, da je policija našla akte, ki dokazujejo Čombejeve načrte o odcepitvi Katange in da je leopoldvillska vlada zaradi tega sklenila začeti sodni postopek proti Čombeju.

Heath o «novih odnosih» s skupino šestih držav

Poročilo o razgovorih Hallsteina s Kennedyjem

LONDON, 17. — Med razpravo o zunanji politiki v spodnji zbornici je pomočnik zunanjega ministra Heath izjavil, da je treba uvesti «nove odnose» med Veliko Britanijo, državami skupnega tržišča in drugimi «svobodnimi državami Evrope». Dodal je, da so ti odnosi eno glavnih vprašanj današnjega časa, ter da so potrebne «odločitve velike važnosti» za Anglijo, za Evropo in za Commonwealth.

Heath je poudaril, da štejejo države skupnega tržišča 170 milijonov prebivalcev proti 50 milijonom Velike Britanije in 90 milijonom držav EFTA. Dodal je, da je skupno tržišče «pokazalo vse znake prihodnjega uspeha».

Velika Britanija ne bo zapustila svojih sočlanov v EFTA pri iskanju rešitve vprašanja širše evropske gospodarske skupnosti. Pripomnil je, da bodo za sporazum potrebne koncesije na obeh straneh, in da so napredovali, kar se tiče tehničnih posvetovanj.

Velika Britanija bi se temeljito posvetovala s Commonwealthom, preden bi se odločila za kakršenkoli sporazum s šestimi. Kar se tiče britanskega kmetijstva, je Heath izjavil, da so znaki, da bi skupina šestih bila pripravljena spremeniti svoje sedanje predloge za skupno kmetijsko politiko.

V Washingtonu so po razgovoru, ki ga je imel predsednik evropske gospodarske komisije Hallstein s Kennedyjem, objavili poročilo, ki pravi, da ZDA znova poudarjajo svojo podporo gibanju za evropsko integracijo, ki jo predvideva rimska pogodba. Poročilo dodaja, da sta Hallstein in Kennedy ugotovila, da to gibanje spopolnjuje in krepi postopen razvoj prave atlantske skupnosti, kateri bo ustanovitev organizacije za gospodarstvo in razvoj dala nov zalet. Kennedy je ob tej priložnosti opozoril na sedanje razgovore za skupno kmetijsko politiko v evropski gospodarski skupnosti. Pri tem je izrekel upanje, da bo skupna kmetijska politika upoštevala važnost kmetijskih proizvodov «na vsem svobodnem svetu» ter interese ZDA in drugih držav, ki izvažajo kmetijske pridelke.

Kar se tiče pridružitve afriških držav evropski skupnosti, sta Hallstein in Kennedy proučila potrebo znatne pomoči nezadostno razvitim deželam.

Načelen sporazum o koalicijski vladi med voditelji vseh treh struj v Laosu

Folsena in Gromiko sta predložila vsak svoj načrt za rešitev laoškega vprašanja - Dolg razgovor Gromika z Ruskom

ŽENEVA, 17. — V Ženevi sta bili danes dve seji v zvezi z Laosom. Voditelj laoške delegacije Folsena je predložil načrt petih točk za ureditev laoškega vprašanja. Sovjetski zunanji minister Gromiko je tudi predložil načrt o nevtralnosti Laosa, o umiku tujih čet in osebja iz Laosa in o delovanju nadzorstvene komisije. Kanadski zunanji minister Green pa je izjavil, da podpira načrt, ki ga je predložil lord Home.

Iz Vientiana so danes sporočili, da so se predstavniki laoške vlade, Patet Laosa in uporniške vlade, ki so se ponovno sestali v Namonu, načelno sporazumeli o sestavi koalicijske vlade, ki bi zajemala vse politične struje. Pogajanja o tem se bodo začela v ponedeljek.

Suvana Fuma je povabil Bun Uma in Sufanuvonga, naj bi se sestala z njim v Hsjeng Huangu. Delegacija Patet Laosa je zahtevala, naj bo nova vlada začasna in naj o tem razpravljajo v ponedeljek. Na splošno domnevajo, da so trije kandidati za novega predsednika koalicijske vlade Suvana Fuma, Bun Um in Sufanuvong. Toda največ možnosti ima Suvana Fuma, ki je dal pobudo za sestavo koalicijske vlade.

Predstavnik laoške vlade Folsena je na popoldanski seji v Ženevi govoril o dogodkih v Laosu po ženevskem sporazumu iz leta 1954 ter je obtožil ameriško informacijsko službo in Pentagon vmešavanja v laoške notranje zadeve, s čimer sta povzročila padec vlade Suvane Fume. Poudaril je, da ostane vlada Suvane Fume še dalje edina zakonita vlada v Laosu. Zatem je obrazložil načrt petih točk za rešitev laoškega vprašanja:

1. Tuje države morajo priznati nevtralnost Laosa v skladu z ženevskimi sporazumi iz leta 1954 in s poznejšimi sporazumi.

2. Tuje oborožene sile morajo zapustiti Laos in prenehati mora dobavljanje orožja vientianskim silam.

3. Laos ne sme biti vključen v «področje zaščite» SEATO.

4. Države udeleženke konference se morajo obvezati, da se ne bodo vmešavale v notranje zadeve Laosa.

5. Države konference morajo spoštovati neodvisnost in celovitost Laosa.

Sovjetski zunanji minister Gromiko je v svojem govoru obsodil vmešavanje ZDA v laoške zadeve in predložil dva dokumenta: 1. Načrt izjave o nevtralnosti Laosa. 2. Načrt sporazuma o umiku tujih čet in osebja iz Laosa in o delovanju mednarodne nadzorstvene komisije. Prvi dokument določa, da se morajo države konference obvezati, da bodo spoštovale laoško nevtralnost. Laos se obvezuje, da bo vodil politiko nevtralnosti. Konferenca mora pripraviti mehanizem za zaščito te nevtralnosti.

Predlog o umiku tujih čet in osebja in o delovanju nadzorstvene komisije določa: 1. Vse tuje vojaške enote in osebje se bodo umaknili z Laosa trideset dni po uveljavitvi tega sporazuma. To se tiče tujih vojaških misij, vojaških svetovalcev, instruktorjev, opazovalcev in vseh drugih tujih vojakov in tudi tistih, ki služijo v oboroženih silah v Laosu ter tujih civilistov, ki se bavijo z izročanjem in vzdrževanjem vojaškega materiala. 2. Prepovedan je prihod v Laos kateri koli vojaški enoti ali vojaškemu osebju, omenjenih v prejšnjem členu. 3. Ko bo stopil sporazum v veljavo, mora prenehati prihajanje katere koli vrste orožja ali vojaškega materiala v Laos, izvzemši določeno količino klasičnega orožja, ki je potrebno za obrambo Laosa. 4. Mednarodna nadzorstvena komisija nadzoruje premirje. 5. Ta komisija nadzoruje tudi umik tujega vojaštva in po navodilih obeh predsednikov ugotavlja kršitev sporazuma. 6. Komisija bo vršila svojo dejavnost ob sodelovanju laoške vlade. 7. Sklepi komisije se sprejemajo soglasno. Njih dejavnost vodita dva sopredsednika. 8. Trajanje delovanja komisije bosta določila oba podpredsednika skupno z laoško vlado, ki se bodo posvetovali po treh letih in eventualno prej.

Sovjetski predstavnik Harlamov je izjavil, da je sovjetske predloge že prej odobrila tudi kitajska delegacija. V zvezi z govorom, ki ga je imel na jutranji seji Dean Rusk, je Harlamov izjavil, da ta govor kaže, da je za veliko število točk možnost sporazuma. Dean Rusk je v svojem govoru na jutranji seji najprej obtožil vladne čete v Laosu, da kršijo premirje. Zatem je kritiziral poročilo nadzorstvene komisije, ki pravi, da je ustavitev sovražnosti v Laosu na splošno efektivna. O govoru Sihanuka je izjavil, da vsebuje «številne konstruktivne ideje». O govoru kitajskega zunanjega ministra pa je dejal, da so bile njegove izjave «manj napadalne od nedavnih izjav kitajskih voditeljev».

Rusk je izjavil, da mora konferenca načeti tri glavna vprašanja: 1. Določitev nevtralnosti, ki bi jo morali sprejeti vsi udeleženci. 2. Pripraviti mehanizem, ki bo lahko zagotovil laoško nevtralnost. 3. Laos potrebuje gospodarsko pomoč. V zvezi z zadnjo točko je izjavil, da bi morale nevtralne države azijskega področja nadzorovati te programe, h katerim bi morale prispevati številne države. Omenil je, da je Hruščev predlagal za Laos nevtralnost po avstrijskem vzorcu in da tudi drugi predstavniki prizadetih držav predlagajo enako rešitev. Predlagal je zatem, naj se iz Laosa umakne vse tuje vojaško osebje razen tistih, ki so bili tja poslani v skladu z ženevskimi sporazumi. ZDA razumejo za vojaške sile ne samo tiste, ki pomagajo «zakoniti vladi», temveč tudi tiste, ki sodelujejo in svetujejo pri akcijah «upornikov». ZDA se obvezujejo, da bodo umaknile svoje osebje, o katerem je dejal, da je zelo maloštevilno in da je v Laosu, da vežba in oskrbuje «vladne sile»; to bodo ZDA storile, če bodo isto storile tudi druge strani. Pripomnil je, da se ZDA ne bodo upirale morebitnemu mednarodnemu sporazumu, o laoški vojski in njeni opremi.

Za Ruskom je govoril kanadski zunanji minister Green, ki je poudaril, da je ta konferenca morda zadnja priložnost za trajno rešitev laoškega vprašanja. Izjavil je, da bi morala konferenca določiti pogoje za delovanje nadzorstvene komisije, in je nato podprl britanskega zunanjega ministra Homeja v zvezi z nevtralnostjo Laosa.

Predstavnik britanske delegacije je izjavil na tiskovni konferenci, da je nadzorstvena komisija poslala obema predsednikoma konference poročilo, ki omenja «nekatere sporadične spopade». Dodal je, da je treba videti, ali gre za večje spopade. V zvezi z izjavo Ruska pa je predstavnik delegacije Patet Laosa izjavil: «Prekinitev sovražnosti so prekršili vojaki Bun Uma, da bi omogočili ameriškemu državnemu tajniku nove neutemeljene napade na Patet Laos».

Sovjetski zunanji minister Gromiko in državni tajnik D. Rusk sta imela danes dolg razgovor. Gromiko je izjavil, da sta govorila o vprašanjih, ki nimajo opravka z Laosom. Na vprašanje, ali mu je kaj znanega o bližnjem sestanku med Kennedyjem in Hruščevom, je Gromiko izjavil, da ne more nič izjaviti; dodal pa je, da ne izključuje možnosti poznejše izjave.

Kar se tiče Laosa, je Gromiko izjavil, da je mogoč sporazum o neodvisnosti in nevtralnosti Laosa, če bo ameriška vlada delovala v skladu s svojimi izjavami. Pripomnil je, da bi «samo velika doza nesporazumov in sumničenja lahko preprečila sporazum».

Vojaški kamion z ameriškimi «marinesi» po ulicah južnokorejske prestolnice Seula. Ameriška vojska je po vojaškem udaru še bolj okrepila svoje nadzorstvo na vsem ozemlju Južne Koreje

Ni uspel poizkus legaliziranja vojaškega udara na Južni Koreji

Ameriški predstavniki so prekinili nadaljnje stike z vojaškim odborom in izjavljajo, da ZDA še dalje priznavajo vlado Čang Miona

SEUL, 17. — Predsednik vojaškega odbora, ki je izvršil državni udar, general Čang Do Jung, je sinoči sporočil, da je uradno prevzel oblast. Dodal pa je, da je pripravljen zapustiti oblast, «bo bodo revolucionarne naloge dokončane». 24 častnikov bo prevzelo vodstvo dvanajstih ministrstev kot začasni ministri. Vojaški odbor je pozval javne uradnike, naj ostanejo na svojem mestu.

Kar se tiče položaja v ostalem delu Južne Koreje, ni nobenih zanesljivih novic. Poveljnik prve južnokorejske armade general Han Lim Lee je pozval svoje čete, naj ostanejo nevtralne, «upoštevajoč, da so sovražniki vojske komunisti s severa». Seulski radio pa je danes zatrjeval, da je Han Lim Lee obljubil «vso podporo» vojaškemu odboru s pomočjo vseh čet, ki so pod njegovim poveljstvom. Predstavnik ameriškega vojaškega poveljstva je izjavil, da ne more ugotoviti točnosti te trditve.

Predsednik Jun Po Sun nadaljuje posvetovanja. Danes je predsedoval sestanku, na katerem so bili navzoči general Čang Do Jung, predsednik senata in voditelj nove demokratske stranke, ki je v opoziciji proti Čang Mionu.

Vojaški odbor si prizadeva, da bi «legaliziral» svoj udar in je v predsedniški palači sklical sestanek s šestimi ministri vlade Čang Miona, da bi jih prisilil, da uradno odstopijo.

Po včerajšnjih posvetovanjih ameriškega odpravnika poslov Greena se zdi, da ni bilo drugih sestankov, ker se niso mogli sporazumeti, čeprav je Green sinoči nakazal tako možnost. Danes je predstavnik ameriškega poslani- ZDA nimajo vloge posredovalca in da pripada pobuda za- štva v Seulu na tiskovni konferenci izjavil, da ameriška vlada priznava vlado Čang Miona kot edino zakonito vlado Južne Koreje. Revolucionarni odbor generala Čanga pa je zanje «nepooblaščen vojaški organizem, ki deluje v nasprotju s poveljstvom Organizacije združenih narodov». Ameriški poveljnik general Magruder je prekinil vse stike z omenjenim vojaškim odborom.

Voditelj upora general Čang Do Jung

Predstavnik državnega departmaja je izjavil, da ameriške sile na Južni Koreji niso bile vmešane v sedanjo politično krizo. Dodal je, da uporniki nadzorujejo področje Seula in da je bilo ameriško poslaništvo v Seulu v stiku s predstavniki obeh strani (vojaškega odbora in Cangove vlade). Poudaril pa je, da stike obema nasprotnima stranema. Ni pa hotel odgovoriti na vprašanje, ali se ameriška vlada strinja s stališčem Greena, da je Čang še vedno predsednik zakonite južnokorejske vlade.

O predsedniku vlade Čang Mionu ni nobenih vesti. Pekinški radio pa je danes zatrdil, da so Čang Mion in nekateri člani njegove vlade zaprti.

Po vesteh iz Tokia je japonski zunanji minister Zentaro Kosaka oporekal trditvam nekaterih socialističnih poslancev v parlamentu, po katerih je moč potovanje podpredsednika ZDA Lyndona Johnsona po jugovzhodni Aziji spraviti v zvezo z državnim udarom v Južni Koreji. Kosaka je tudi dejal, da enote ZDA v Južni Koreji niso imele nič skupnega s tem državnim udarom.

V Tokiu je državni udar v Južni Koreji vzbudil presenečenje. Japonski diplomatski krogi sicer pravijo, da je bil državni udar «neizogibna tragedija», neizogibna zato, ker se je «levica močno vrinila v politično življenje», tragedija pa zato, ker «ni nič doseženo s tem, če vojska prevzame oblast, in se zdi da ni šefa države ki bi bil bolj poklican kot Čang Mion za ureditev krize in prebroditev težav v državi» in tudi ni nobene politične stranke, ki bi lahko prevzela oblast brez podpore dosedanjegapremiera.

Te ugotovitve poudarjajo vzlic dejstvu, da so socialistične stranke odpravile svoja trenja in organizirale skupne odbore za akcije v velikih južnokorejskih mestih. Dosegle so znaten vpliv in podporo pri treh milijonih brezposelnih in milijonu slabo prehranjenih prebivalcev Južne Koreje.

Kongres KP Avstrije

Geslo, «Komunisti morajo spet v parlament», je za 18. kongres KPA (2.—4. aprila 1961) najbolj značilno in najvidneje izstopa. Na kongresu je bilo rečeno, da to geslo ni le notranja stvar stranke, marveč da presega njene okvire, kajti prvi pogoj za demokratizacijo avstrijskega političnega življenja naj bi bil ta, da komunisti ponovno osvojijo mandat v dunajskem parlamentu; zato to geslo more in mora postati osnova za mobilizacijo širše javnosti, ki takšno demokratizacijo potrebuje. Zdi se, da ta teza nekoliko računa na tista mnenja, ki so se pojavila v krogu vladne koalicije potem, ko so komunisti pri majskih volitvah l. 1959 izgubili zadnje poslanske mandate: po teh mnenjih naj bi bil avstrijski politični sistem izgubil koristen dokaz demokratičnosti in svoj izložbeni vzorec za vzhod. Z drugimi besedami, teza računa na «uvidevnost» koalicijskih strank, da bodo pri prihodnjih volitvah (morda l. 1963) ublažile intenzivnost protikomunistične agitacije in tako KPA olajšale vrnitev na razstavni položaj v parlamentu. Več realne vsebine bi bilo v tem geslu, kolikor hoče biti platforma na kateri bi začeli pridobivati podporo zunaj strankinega kroga, težko najti, kajti pri množicah volivcev lahko KPA računa na večjo podporo pač samo tedaj, če se sama politično uveljavi.

Za izdelavo učinkovite politične linije bi najbrž bilo treba temeljito razčleniti, zakaj je pri volitvah l. 1959 delež glasov za KPA tako hudo nazadoval. To bi se zdelo še toliko bolj potrebno, ker je KPA ravno dobro leto pred tistimi volitvami (februarja 1958) po večmesečni in precej široki diskusiji sprejela pomemben dokument, programatična načela o poti Avstrije v socializem; le-ta je bil naslonjen na spoznanja XX. kongresa KPSZ in je za Avstrijo skušal konkretizirati možnost mirne poti v socializem; in tam sta bila prisotnost KPA in njen vpliv v parlamentu trdna postavka. Takšne razčlembe pa se na kongresu niso lotili, če ne vštejemo vanjo preprostih ugotovitev o tem, da narašča vpliv nemških monopolov v avstrijskem gospodarstvu, da se krepita reakcija in neonacizem, da je čutiti prizadevanja monarhizma; vse to so vsekakor dejstva, realna sila, vendar nazadovanja komunistov ni mogoče kar tako pripisati njim na rovaš.

Po volilnem neuspehu KPA l. 1959 je socialistični tisk opozarjal, da nazadovanja komunistov ni mogoče razložiti samo z neugodnimi asociacijami, ki se pojavljajo v miselnosti Avstrijcev med pojmom KPA in med slabimi izkušnjami desetletne četverne okupacije posebno sovjetske, čeprav se je tem asociacijam pridružil še nov psihološki pretres zaradi dogodkov na Madžarskem, ki so v Avstriji kot neposredni sosedi in prvem zatočišču sto tisočev beguncev, še posebno močno odmevali. Socialistični tisk je tedaj opozarjal na notranje slabosti v KPA, zlasti na pojav, da imajo komunistični aktivisti sicer sorazmerno vpliv na delavce v velikih industrijskih podjetjih — posebno na zgornjem Štajerskem — kjer se kot člani delavskih svetov uveljaljajo pri reševanju mezdnih vprašanj in urejanju odnosov znotraj podjetij. Med aktivisti in med vodstvom stranke pa da ni prave zveze; vodstvo dela in izkušenj teh svojih aktivistov ne ceni in ne upošteva dovolj in se ukvarja raje s političnimi deklaracijami, v parlamentu in drugod (prim. tedanje pisanje tednika «Heute»). Tega vprašanja se kongres neposredno ni dotaknil, pač pa je kongresno delo močno poudarjalo misel, da se je za politični uspeh treba v prvi vrsti posvetiti delu na terenu, zlasti v podjetjih, kamor je treba osredotočiti vse razpoložljive sile. Stvarna osnova te orientacije je dejstvo, da se je komunistom pri volitvah v štajerski deželni zbor, 12. marca 1961, posrečilo povečati število glasov za več kot 6000 in tako zopet dobiti izgubljeni mandat v graškem deželnem zboru. Po porazu maja 1959 je bil to prvi pomembnejši volilni uspeh KPA (na Koroškem je KPA na lanskih deželnih volitvah v glavnem le ohranila svoj mandat, čeprav je obenem napredovala za okrog 1000 glasov). Predsednik stranke Koplenig je zato v glavnem političnem poročilu naglasil, da je za pripravljanje vseh prihodnjih volitev, obratnih, deželnih in parlamentarnih, treba «proučevati in izkoriščati izkušnje štajerske deželne organizacije» in da je to, kar je bilo mogoče na Štajerskem, očitno mogoče tudi na Dunaju in v drugih zveznih deželah. O štajerskih izkušnjah je diskutiralo več delegatov. Poudarjali so, da bi nujno morali vsi uvideti, kako odločilno za stranko je delo v podjetjih, zlasti še v podržavljenih; da je to edina realna pot, po kateri je mogoče uresničiti akcijsko enotnost s socialističnimi delavci v gospodarskih in političnih vprašanjih; da je treba enotnost delavcev vedno znova izbojevati, konkretni primeri (v Donawitzu) pa kažejo, da se socialistični delavci niso pripravljeni kar tako pokoriti sklepu Avstrijske sindikalne zveze (ÖGB), ki je prepovedala skupno sklepanje s komunisti; da se na Štajerskem uveljavlja gledišče, po katerem je treba voditi politični in gospodarski boj v prvi vrsti v podjetjih; da skrb in vodstvo tega boja ne smeta biti naložena le članom delavskih svetov, marveč je bolj tudi stvar stranke in njenih vodilnih organov; da se je pri političnih volitvah zdaj posrečilo prenesti težišče volilnega boja v podjetja: tako je mogoče delavcem, ki menijo, da so komunisti sicer pomembni znotraj podjetij, v politiki zunaj njih pa ne, s praktičnimi izkušnjami dokazati ravno nasprotno.

Kongres se je izognil obravnavanju dejstva, ki ga je bilo moč opaziti v delovanju stranke, namreč, da so že omenjena programska načela o avstrijski poti v socializem iz začetka l. 1958 ostala kmalu močno v ozadju; da se je tvorna politična misel ob njih izčrpala, če ne štejemo deklaracijskih nastopov v parlamentu, dokler so tam še bili komunisti poslanci, in pa tez konference o vodenju podržavljenih podjetij. Stranka se je v svoji dejavnosti omejevala v glavnem na to, da je spodbujala delavce, naj si priborijo večji delež v gospodarski konjunkturi. Kongres je pripisal velik pomen naporom stranke za kar največji agitacijski uspeh, ki bi ga naj imelo potovanje predsednika sovjetske vlade Hruščeva po Avstriji. Vendar bi se dalo dvomiti o tem, da so bile velike energije, ki jih je stranka vložila v ta namen, res koristno izrabljene; saj se specifične težave, ki so značilne za pristop avstrijskih komunistov k množicam, niso s tem prav nič zmanjšale, če ne narobe. V diskusiji so bila omenjena nekatera druga, manj očitna dejstva, ki pa po svoje prav značilno kažejo, da praktično delovanje še vedno ostaja v uvozenih kolesnicah, usmerjenih v popularizacijo Sovjetske zveze in zunanjepolitičnih akcij njene vlade, pač najbrž na škodo vprašanj avstrijskega družbenega razvoja. Tako so na primer zbrali komunisti med železničarji v Linzu ob konferenci velesil v Parizu 870 podpisov, v akciji proti krivičnemu avstrijskemu volilnemu sistemu pa 200; komunistični člani delavskih svetov v podjetjih štejejo med svoje redne dejavnosti tudi razpečavanje uradne sovjetske agitacijske publikacije «Sowjetunion Heute». Ob vsem tem je za KPA prav gotovo koristno, da je kongres zdaj v celoti znova potrdil programsko deklaracijo iz leta 1958 o načelih avstrijske poti v socializem; še bolj pomembno pa je, da je težišče svojega dela usmeril prav v konkretizacijo teh programskih tez s tem, da hoče povečati delo med ljudmi.

Za demokratizacijo življenja v Avstriji, ki jo šteje kongres za prvi pogoj pri uresničevanju mirne poti v socializem, ni sklenil samo napeti vse sile, da bi si KPA spet pridobila predstavništvo v parlamentu, ni poudaril le potrebo po mobilizaciji javnega mnenja v boju proti reakcionarnim prizadevanjem, ki hočejo podrediti Avstrijo zahodnonemški politiki, proti neonacizmu, klerikalizmu in monarhizmu, marveč si je zastavil še druge smotre: radio in televizija naj bi bila dostopna vsem demokratičnim strankam in organizacijam, starost, potrebna za volilno pravico naj bi se znižala od 21 na 18 let, uveljavila naj bi se enakopravnost žena v vseh pogledih, izvedla naj bi se šolska reforma, agrarna reforma, reforma volilnega zakona, zmanjšali naj bi se izdatki za vojsko itd. Posebno so bile poudarjene zahteve po razširitvi občinske avtonomije, po neodvisnosti sindikatov od koalicijskega sistema; odpravila naj bi se politika in praksa tako imenovanega socialnega partnerstva, to je reševanje vseh vprašanj delovnih odnosov ne z razrednega stališča, marveč s pomočjo koalicijskega in paritetnega odbora podjetnikov in delavcev; razširil naj bi se podržavljeni sektor v industriji obenem s tem, da bi se izboljšal sistem družbenega upravljanja na tem sektorju, ki bo moral v celoti priti v roke delavskemu razredu; zboljšal naj bi se sistem delavskega soodločanja v podjetjih na splošno i. dr. Kongres pa je moral seveda ugotoviti, da bi bilo utvara pričakovati od sedanje koalicijske vlade, da bi sprejela in izvedla tak program, posebno še, ko se v ljudski stranki krepijo desničarske težnje. Zgodovinska zahteva časa je, ugotavlja kongres, formiranje koalicijske vlade dveh ali več strank, ki bi vključevala komuniste (t. j. vlada socialistov in komunistov z morebitnim sodelovanjem levih demokratičnih skupin ljudske stranke), ki bi se v boju za omejevanje monopolov naslonila na sindikate in druge množične organizacije delavcev, kmetov in delovnih srednjih slojev in ki bi v naslednji fazi izvedla prehod k socializmu. Kongres se seveda ni mogel izogniti ključnemu vprašanju teh zamisli, namreč, kako doseči sodelovanje socialistov. Posvaril je pred poenostavljanjem, ki v socialistični stranki zaradi njene nenačelne politike vidi samo še navadno meščansko ljudsko stranko: poudaril je razredni značaj stranke; leta zajema namreč večino avstrijskega delavstva, ki slej ko prej tvori njeno jedro; izrazil je solidarnost s temi socialističnimi delavci in namen, prizadevati si za tovariške odnose s socialisti v razrednem in demokratičnem boju, obenem pa pobijati politiko socialnega partnerstva, ki jo uveljavlja desničarsko socialistično vodstvo. Zavrnil je mnenje, da enotnosti delavskega razreda v sedanjih pogojih ni mogoče uresničiti in ki hoče, da se KPA za zdaj zadovolji z manjšimi akcijami in delnimi uspehi brez večjih pretenzij, in izrazil prepričanje, da je tako mnenje neutemeljena malodušnost. V diskusiji je bilo poudarjeno mnenje, da bodo razvoj v levo tudi v okviru socialistične stranke najbolj pospešili, če se bo KPA okrepila, čeprav tudi na račun socialistov. Kakor se zdi, je prevladala misel, da ne kaže računati na kak razcep pri socialistih, ampak le na ustvarjanje akcijske enotnosti od spodaj, kar naj da pogoj za zmago nad antikomunističnim stališčem današnjega vodstva in za koaliranje obeh strank v vladi. Da bi bilo vse to mogoče doseči, pa je nujno, da se KPA vrne v parlament. — Koliko je ta zamisel uresničljiva, ni mogoče reči, ker je odvisna od več neznanih faktorjev, med njimi v prvi vrsti od vprašanja, ali bodo komunisti uspeli z množičnim delom najti oziroma razširiti neposreden stik z avstrijskimi delovnimi ljudmi; posebno pa tudi od vprašanja, če bodo zmogli povrniti si glas resnično avstrijske stranke. Sedanji položaj še vedno označuje dejstvo, da je socialistični tisk kongres prešel molče.

J. P.

Policijski kapetan Michael Goldman, ki je sedaj zaposlen pri sodišču v Jeruzalemu, je bil tudi interniran v starosti 15 let — sedaj ima 34 let — v strahotnem taborišču Auschwitz. Na levi roki so mu tetovirali številko: 161.135. Ker je nekoč rekel, da je lačen, je dobil dvajset udarcev z bičem

Predloženi dokumenti na procesu v Jeruzalemu

Eichmann je neizprosno izvajal načrt popolnega uničenja Judov

Nepremičljiva obramba sedanjega tajnika zahodno-nemške vlade Hansa Globkeja, ki je bil omenjen v enem izmed dokumentov predloženih na procesu

JERUZALEM, 17. — Današnje zasedanje procesa proti Eichmannu je bilo posvečeno izključno predložitvi novih 85 obtožb in je javni tožilec predložil številne dokumente. Od začetka procesa so do sedaj predložili kar 700 dokumentov.

Med dokumenti, ki jih je predložil na današnjem zasedanju javni tožilec Baror in ki izhajajo iz arhivov v Wurzburgu, sta tudi dve pismi, ki se nanašata na Eichmannove ukaze, izdane septembra 1941, o umetninah, ki so bile last Judov.

V nekem pismu sporoča 10. oktobra 1941 Eichmannu ministrstvo za zunanje zadeve, da so zahtevali, «kot so se dogovorili» od vlad Slovaške in Hrvaške (Pavelićeva ustaška Hrvaška), da naj dopustita deportirati nemške Jude proti vzhodu. V nekem drugem dokumentu se govori o podobnem sporazumu glede nemških Judov v Romuniji.

Podrobna navodila, kako naj se izvaja deportacija, so predmet dokumenta, ki ga je izdal Eichmannov urad o nekem konvoju 29. novembra 1941.

Državni pravdnik je nato prečital pisma, ki jih je izdal Eichmannov urad in ki so jih podpisali Mueller ter načelnik gestapa Heydrich in ki se nanašajo na prepoved dostopa za avstrijske Jude do njihove imovine v bankah. Eichmannov urad je vsakokrat interveniral, kadar je šlo za zaplembo judovskega premoženja, ali kadar so preprečili,

Eichmann je povsem mirno poslušal pričevanje luteranskega pastorja Gruberja, ki so ga internirali v Dachau, ker je pomagal Judom. Skremžil pa se je, ko je priča dejala, da je bil Eichmann «kos ledu»

da bi Judje skrili svojo imovino, ko so jih deportirali.

Obtoženec je januarja 1942 pisal načelniku varnostne službe v Parizu in mu prepovedal kakršno koli emigracijo nemških Judov v francosko okupirano cono, kar bi lahko «preprečilo pošiljanje konvojev proti vzhodu». K temu pismu je pripisal Eichmannov delegat v Franciji Danneker, da se nanaša tudi na svobodno francosko področje. Podobno pismo pravi, da je treba smatrati poljsko področje za tuj teritorij in da je treba zapleniti vse premoženje, ki so ga zapustili Judje v Nemčiji, ko so jih deportirali na Poljsko.

Iz vseh teh dokumentov izhaja, da je bil Eichmann leta 1942 v središču obsežne organizacije za judovska vprašanja v Evropi. Ta organizacija je odločala o usodi vsakega Juda in pri tem zasledovala samo eno načelo: «končno rešitev judovskega vprašanja». Edine izjeme so bile, ko je šlo za izključno upravna vprašanja.

V neki okrožnici, ki jo je naslovil Eichmann januarja 1941 na vse policijske urade v Nemčiji in Avstriji, se sporoča, da se je dobro pričela «končna rešitev judovskega vprašanja» in da se proučujejo nove možnosti za zbiranje Judov, tako da bi jih lahko množično deportirali v letu 1942.

Ko se je februarja 1942 ministrstvo za zunanje zadeve obrnilo na Eichmanna, da bi pripravil seznam Judov, ki naj bi jih poslali domov, je Eichmann odgovoril, da «delo ne prispeva k vojnemu naporu in da njegov urad ne razpolaga z zadostnim osebjem, da bi ga izvršil».

BONN, 17. — Državni pravdnik bonnskega sodišča Pfromm je izjavil, da se sedanji drži ni tajnik zvezne vlade Hans Globke in Adolf Eichmann nista nikoli srečala in da nista imela 15. januarja 1941 nobenega razgovora v notranjem ministrstvu tretjega rajha. Pravdnik je dejal, da je to razvidno iz seznama oseb, ki so se udeležile sestanka v notranjem ministrstvu 15. januarja 1941, o katerem se je govorilo prejšnji teden, na procesu proti Eichmannu v Jeruzalemu. Na tem seznamu ni Eichmannovega imena. Centralni varnostni urad rajha sta zastopala polkovnik SS Rajakovic in svetnik Neifelnik.

Za pristojne kroge v Bonnu naj bi bil to dokaz, da Globkejeva izjava ne pozna Eichmanna in da ga nikoli ni videl, odgovarja resnici.

Iz dokumenta, ki je bil prebran na procesu v Jeruzalemu, je razvidno, da se je Globke udeležil sestanka kot opazovalec, ker so morali vsa ministrstva poslati na sestanek svoje opazovalce.

Največkrat se slišita besedi «Luna» in «Prepad»

Pred izstrelitvijo sovjetske rakete preizkušajo radioelektronske naprave

Nove vesti, da bodo v Sovjetski zvezi ponovno poslali vesoljsko ladjo na pot okrog Zemlje in da bo v njej ženska sama ali pa z drugimi kozmonavti - Številne postaje so ulovile radijske pogovore

BOCHUM, 17. — «Luna» in «prepad» sta običajni besedi, ki se največkrat pojavljata v oddajah, ki jih v teh dneh oddajajo v Sovjetski zvezi na frekvencah, ki jih uporabljajo za zveze s sateliti in vesoljskimi ladjami. Tudi danes dopoldne so instrumenti astronomskega observatorija v Bochumu v Zahodni Nemčiji zabeležili intenzivno aktivnost znakov na frekvenci 20.006 megaciklov in kot v preteklih dneh so se šifrirane oddaje izmenjavale z radiofonskimi, v katerih so vedno pogostejši ženski glasovi. Po sodbi ravnatelja observatorija prof. Heinza Kaminskega ni nobenega dvoma, da sovjetski znanstveniki preizkušajo radioelektronske naprave vesoljske rakete s posluševalnimi središči, ki so raztresena po vsem sovjetskem ozemlju. To naj bi kot pri prejšnjih poizkusih predstavljalo uvod v skorajšnjo izstrelitev rakete v vesolje.

Nemški znanstvenik je potrdil svoje prepričanje, da bodo tudi tokrat poslali v Sovjetski zvezi vesoljsko ladjo na pot okrog Zemlje in da bo v njej ženska sama ali pa z enim ali več kozmonavti.

Radijski center za vesoljsko poslušanje v Turinu bratov Achilla in Gianbattista Judica Cordiglia pa je danes dopoldne sporočil:

«Tudi dopoldne ob 9. uri smo imeli na razpolago prevajalko inštituta Berlitz School, ki je že tolmačila in prevajala Gagarinove glasove, ki je prevedla pogovore registrirane 15. maja ob 23.12, 16. maja ob 10.23 in tudi danes dopoldne ob 7.55. Iz celotnih razgovorov v ruskem jeziku izhaja jasen vtis, da gre za odlomke iz razgovorov med dvema moškima in žensko, in sicer za tri različne glasove v zaprtem resonančnem prostoru zaradi česar so se mnoge besede izgubile. Razgovori ne potekajo med dvema osebama, ki sta v istem prostoru in ki se izmenoma sprašujeta, odgovarjata oziroma izmenjujeta vprašanja in odgovore, temveč gre odločno samo za odgovore na vprašanja in navodila, ki prihajajo iz drugega kraja. Vprašanja ni mogoče sprejeti, pač pa je moč poslušati odgovor. Seveda je med odgovori odmor, oziroma tišina, ki odgovorja vprašanju. Odgovori se nanašajo na argumente tehničnega značaja, na položaje in na določene pozicije, so zelo hitri in razburjeni (iste besede so večkrat ponovljene), vendar pa ne pod vplivom fiziopatoloških faktorjev, ki spreminjajo ali popačijo izgovarjavo besede. Tehnično bi bilo mogoče izključiti, da se pogovor odvija oziroma prihaja z Zemlje. Prevod razgovorov med 15. in 16. majem je naslednji:

ŽENSKA: Poglej to na desno, bodi bolj pozoren... Lahko naredimo tako?

MOŠKI: Vedno po načrtih in programih... Samo tehnika... ...Da... Po načrtu navodil... Zakaj? Moramo ostati?

ŽENSKA: Bodite bolj pozorni... Vse je vendar preizkušeno (!).

MOŠKI: Ne razumem več... Ponovite... Da, da. Tudi jaz izgubljam težo... Razumem, razumem... Da... razumem, torej gremo mi hitreje in moramo iti kakor hočete vi... Da, tako? Da? Razložite... Da... Ponovite...

ŽENSKA: Hitrost je vedno ista? Da... Je tako.

Med razgovor so pogosto vrinjene besede kot: na desno, na levo, glejte na levo, gledate? Biti na mestu? Ne premikajte (!) To... To... ...Da, da.

Ponoči ni bilo izvedeno nobeno poslušanje.

17. maja ob 7.55 je bil pogovor živahnejši, razburljivejši in hitrejši in mogoče je razbrati naslednje stavke: Tega ne moremo reči... Isto bi bilo na desni, da. Odgovorite na prejeta navodila... Da, da. Storili bomo točno.

Sedaj govori drugi moški; njegov glas se križa s prejšnjim; Da, prav gotovo tako, da, tako... Seveda, ne dotikaj se zelenega (verjetno se ta barva nanaša na neki znak). Naj sporočimo vse, kar se dogaja? Dobro? Da, da, da, prav...

De Laurentiis bo snemal film o «Svetem pismu»

Snemanje bo trajalo tri leta in stalo 25 milijonov dolarjev - Film bo trajal deset ur

RIM, 17. — Dino De Laurentis je sklenil, da bo ob koncu leta prenehal z vsako drugo dejavnostjo kot filmski producent in da se bo tri leta ukvarjal izključno s filmom, ki ga bodo snemali na osnovi «Svetega pisma». Film bo trajal deset ur in bo razdeljen v dva dela. Vseboval bo poglavja iz starega in novega testamenta ter bodo tekst vskladili katoliški, protestantski, pravoslavni in izraelski strokovnjaki, ki se bodo sestali v Jeruzalemu. Snemanje tega filma bo stalo po predvidevanjih 25 milijonov dolarjev in to je nekaj čez 15 milijard lir. Filma ne bodo poverili enemu samemu režiserju, temveč večjemu številu, tako da bo vsak režiser snemal poglavja, ki so mu najbližja.

—«»—

Zavore niso krive nesreče v Neaplju

NEAPELJ, 17. — Izvaja se preiskava o tehničnih razlogih za izredno hudo nesrečo, ki se je pripetila v ponedeljek dopoldne v Ul. Cesarea in med katero je bila ranjena 101 oseba, tri osebe pa so bile ubite. Dopoldne so preizkusili zavore, ki naj bi povzročile nesrečo. Izbrali so trolejbus, ki je istega tipa, kot oni, s katerim je prišlo do nesreče ter naložili na njega sedem ton bremena. Trolejbus so spustili z veliko brzino po ulici in nato pritisnili na ročno zavoro. Pri preizkušnji so zavore odlično delovale, kar bi govorilo, da je za nesrečo kriv šofer Giovanni Campanile, ki je zaprt.

Uslužbenci občinskega prometnega podjetja so včeraj stavkali, ker zahtevajo takojšnjo izpustitev šoferja.

—«»—

DACCA, 17. — Uradno poročajo, da je kakih 400 oseb izgubilo življenje med ciklonom, ki je divjal nad vzhodnim Pakistanom 9. maja. Po poluradnih vesteh pa naj bi bilo mrtvih nad 500.

Festival v Cannesu je kot običajno, prilika da se uveljavijo mlajše lepe igralke, ki iščejo režiserje, producente in filmsko slavo. Na star avtomobil so se postavila štiri dekleta: Michele Berdollet, Jenny Astruc, Elke Sommer in Mitzuko (ki je že znana v zvezi z ugrabitvijo malega sina francoskega industrijca Peugeota)

Programi ameriških znanstvenikov

Dva laboratorija na Luno

WASHINGTON, 17. — NASA je uradno sporočila, da bodo ZDA ob koncu letošnjega leta poskušale postaviti na Luno dva miniaturna laboratorija. Gre za dva različna poizkusa, ki jih izvajajo v okviru programa «Ranger». V ta namen bo NASA izkoristila dve orjaški raketi «Atlas-Agena». Vsaka raketa bo sestavljena iz dveh «Atlasov», ki bosta postavljena drug na drugega. Na vrhu pa bo še raketa «Agena».

Laboratorij, ki ga nameravajo postaviti na Luno, pa bo obsegal televizijsko kamero, ki bo predvajala na Zemljo podobo Luninega površja v zadnjem razdobju poleta. Poleg tega bo v laboratoriju seizmograf in radiooddajna postaja. Oba instrumenta bosta morala vzdržati močan sunek, saj bo raketa «pristala» po vsej verjetnosti z brzino 200-300 km na uro. Uspeh tega programa zavisi od uspešnosti rakete «Atlas», ki je sicer za vojaške namene menda že zadovoljiva, ki pa se je do sedaj zelo slabo obnesla za znanstvene načrte. Od te rakete je odvisna tudi možnost daljšega poleta v okviru načrta «Mercury» s pilotom.

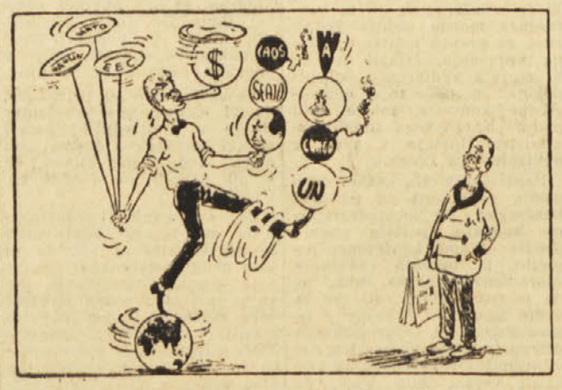

Po sto dneh predsednikovanja

—«»—

V Zagrebu mednarodni glasbeni festival

ZAGREB, 17. — Danes se je pričel v Zagrebu prvi dvoletni mednarodni glasbeni festival, ki je posvečen sodobni glasbi. Na festivalu sodeluje zagrebška filharmonija, simfonični orkester in zbor beograjske radio - televizije ter simfonični orkester italijanske radio - televizije iz Milana, ki ga vodi Mario Rossi. Med festivalom, ki bo trajal do 24. maja, bodo organizirali razprave o vprašanjih moderne glasbe.

—«»—

Martine Carol se bo ločila

PARIZ, 17. — Martine Carol je sklenila, da se bo ločila od svojega tretjega moža zdravnika dr. Andreja Vouveixa. Igralka je izjavila, da sicer še ni zahtevala ločitve, toda da je že dosegla razdelitev premoženja. Dr. Vouveix pa je to vest zanikal.

Danes v «ARCOBALENO»
OGNJENA VIHRA NAD NORMANDIJO

GERT FRÖBE · HELMUT SCHMID · PETER CARSTEN · INGEBORG SCHÖNER · CLAUS JÜRGEN WUSSOW

ČETRTKOVA ČRTICA

OBRAZI

Ivo Andrić

Zvezdnatega neba in človeškega obraza se človek ne bi mogel nikoli nagledati. Gledaš in gledaš in vse je novo in neznano, vse je znano in novo. Obraz, to je cvet na bilki, ki ji je ime človek. Cvet, ki se giblje, menja od smeha, zanosa ali zamišljenosti do brezizraznosti ali nepremičnosti mrtve prirode. Odkar se zavedam, je zame človeški obraz najmočneje osvetljeni in najprivlačnejši delec sveta, ki me obdaja. Pomnim predele in lahko si jih prikličem v spomin kadarkoli hočem, toda človeški obrazi, ki sem jih videl bede ali v snu, stojijo pred mojimi očmi od sebe in stoje v mojem pogledu utrujajoče dolgo ali boleče kratko, živijo pomene ali pa skrivnostno in trajno izginjajo, da jih še z naprezanje spomina ne morem več priklicati. Zgodi se, da ostane en sam in lebdi pred menoj dolgo in mi zastira ves vidni svet, zgodi se, da navalijo na stotine in tisoč kakor nezadržni val, ki me poplavil in odplavil mojo zavest. Mesta in predele gledam skozi prizmo svojih doživetij in so del mene samega, dočim nima moj pogovor in obračun s človeškimi obrazi nobene meje. V njih so začrtane vse poti sveta, vse misli, vse stvaritve, vse želje in potrebe ljudi, vse možnosti človeka, vse kar ga krepi in dviga, vse kar ga ruši in ubija; vse tisto o čemer človek sanja a kar nekokdaj uresniči ali pa nikoli uresničeno, dokler naposled v človeškem svojo obliko, ime in posamezno ali množično, se človeški obrazi pojavljajo pred mano, pa naj vstanemi iz njemi sami od sebe ali brez neznanega razloga, ali naj prihajajo kakor na ukaz, znak, z besedo ali stavkom, ki jih spremlja.

***

Kmet v zrelih letih. Njegovo lice prepredajo in razjedajo delo in skrb za zemljo, sonce in dež, veter in sneg. Škripanje zob in krči napora, ki se stalno ponavljajo, mežikanje in treni oči, s katerimi se oči in mišice branijo pred neusmiljeno pripeko z obrazom ali snežno vihro, izbrazdajo kmetov obraz v vseh smeri in mu vtisnejo mrke ali rdečkaste lise nad katero se vsak sklanja. Strah pred pastjo, nepredvidenim, napor pri odkrivanju tujih misli in namenov in prikrivanju svojih do primernega trenutka, vse to vtisne svoj pečat kmečkemu licu. In preden je dopolnil štirideseto leto, je njegov obraz že izoblikovan in dobi svojo dokončno podobo. Koža je trda in zamolkle barve. Mišice so vidno vdelane v njej. Jabolko izpod vrat se naguba in razbrazda. Oči ne gledajo več pa tako kakor v mladosti, izražajo sili vsako v svojo stran. Vse je izdelano in po svoje oblikovano, a iznad vsega kraljujeta mir in ravnovesje zrelih let.

***

«Oj, odpustili me boste?» slišim, čujem in vidim. Gledam gospodarno, vso sajasto kuhinjo, polito z brozgo, posuto z zelenimi pečkami, vso natrpano s čebri in vsemi mogočimi odpadki, kjer je prestalni gost. Na širokih vratih stoji gospodar Marko. Vidim mu samo hrbet, prav hlačnike suknatih in plitke turške čevlje. Pred njim komaj šest let in na debeli gredi, roki polni suhih sliv. Za dobro vidim majcenega drobcenega človeka, oblečenega v pokrpani a kljub razcapani obleki. Sodeč po njej in vsem njegovem ponašanju to ni kmet, mestni delavec ne, ni berač in ne norec — to je človek, ki nima določenega mesta v družbi. Tak je njegov obraz, še posebno njegov obraz. Zmeden, siv, če ga lahko sploh opredeliš barvo. Tudi stopnja starosti ni ... ker ne izraža sploh nič, razen krotke slaboumnosti. Oči, nos, usta, brada — vse to obstaja, se ne zliva v nobene celote. Ena sama, ena nota je vidna: BEDA. Ni bolest, ni glad, ni siromaštvo, je namreč vse to nagomilano iz roda v rod in zgoščeno tu v nov popolni izraz bede, ki vzrokov in za katero ni ne imena.

Gospodar Marko odgovarja mirno in kratko. «Nisi za nas», pravi.

«Vem, vem, da nisem» pravi človek na vratih, ponižan do zemlje, ki jo vsi teptajo, zmanjšan do neobstoja, pokorno vdan ne gospodarju Marku, marveč svoji usodi in brezmejni bedi. To ponavlja in takoj zatem, kakor da ne zna povezati dveh misli v zaključek, reče topo in žalostno: «Oj, odpustili me boste?»

Ne spominjam se nadaljnjega poteka razgovora in ne vem konca, če je sledil. Oba sta za vedno ostala le oba, gospodar in hlapec, stoječa na vratih v novemberskem prepihu; prvi obrnjen s hrbtom proti meni, drugi z obrazom človeške stiske, ki je ni mogoče opisati, še manj pa izbrisati iz spomina.

***

Pred mnogimi leti, na atlantski obali. Majhen vojak nosi na desni rami neeksplodirano granato, ki so jo pravkar izgrebli iz peska. Rahlo upognjen pod bremenom, a mlad in čvrst. Kakor da nosi na rami samo smrt, stopa čim tiše in oprezneje, z drobnim čudnim korakom, z neko spretno previdnostjo kakor bi hodil po vrvi. Njegov trdi kmečki obraz je obenem oplemeniten in preplašeno bled. V tej bledeci čutiš težko pritajeni strah in neizbežnost dolžnosti, željo, da zadosti življenju in da ne postane plen smrti. Vsi mi se, kakor vse kar je živo, v vsakem trenutku borimo s smrtjo. To borbo odražajo človeški obrazi z neštevilnimi in mnogolikimi izrazi. Vso to človeško borbo sem videl ponazorjeno v njeni najplemenitejši obliki na obrazu vojaka, ki je izpolnjujoč svojo dolžnost, nosil na rami neeksplodirano granato.

***

Se en obraz.

«Bog nas obvari!» pravi nekdo. A tega ne govori, obraz, temveč ena izmed skljućenih in čudno omotanih žensk, ki na dvorišču stikajo glave in šepečejo. Obraz ne oživlja več ne zvok in ne kretnja. Vidim ga samo v njegovi tišini in nepremičnosti.

Igralka je bila in stanovala je v istem nadstropju kot mi. Bilo mi je kakih osem devet let. Lepa, mlada žena me je od časa do časa pošiljala po cigarete ali s pismom na pošto. Nagrada je bil velik dišeč bonbon iz čarobne škatle in — njena bližina. Puščala me je, da sem posedel na malem stolu iz rumenega žameta, ki je stal poleg njenega divana na katerem je bila vedno zleknjena,

(Nadaljevanje na 6. strani)

Mihec in Jakec

— E, Jakec, vselih je narbol lepu spomladi. Se primeš jen greš kam ven u zeleno, da se ti odpočijejo oči jen se naužiješ dobrega zraka.

— *Je, ja. Samo škoda, ke zmiri kej frderba kašen dež al prfina burja. Uni dan me je prou zeblo.*

— Bodi brez skrbi, ke zdej bo vre bulše, zdej ke so pasali ledeni možje jen tista mokra Zofka. Zdej se bo kar naenkrat nardilo vreme, taku, de bo u nedelo gvišno prou lepu, ke bojo šli naši ta mladi na izlet gor u Planico.

— *Sm slišau, ja. Pravejo de bojo pršli ta mladi vkep ses vseh krajeu. De bojo pršli ses Koroškega, ses Gorenjskega, ses Gorice, ses Trsta jen od povsod. Jen de napraulajo velike reči: de bojo športne tekme jen de bojo godli jen pojali jen plesali jen vse sorte. Jen de bo pršlo vkep aneh strašneh ledi, sameh mladeh. Jen tu me pej namalo skrbi, zatu ke ta mladi forte radi kritizirajo ta stare; zmiri pravejo, de tu ni prou, de uno ni prou jen de ga ta stari samo lomejo jen de sedijo na poltronah jen samo tako.*

— Ne stoj tolko skrbet! Jest rečem, de ta mladi so forte fejst jen čejo samo, de be blo bulše. Ja ne boš reku, de vse kar delamo, de je brez falerja. Zatu, jest rečem, de ne be blo nanka taku slabo, če be ta mladem ratalo, de be namalo preluftali naše delo. Kej češ, mi, ta stari smo vselih vre namalo bol počasni, bol komot. Jen zdej se bojo gor na tistmi izleti u Planici gvišno tudi kej menli jen morbet bo pej le pršlo ven tudi kej dobrega.

— *Ja, sej zdej je prou ku ana pidemija od konfarenc. Uni dan je biu minister Spataro u Beogradi jen pravejo, de so se spet nekej forte lepu zmenli. Jen pole spet je vselih začela jet naprej tista konfarenca za Laos. Narpoprej so se namalo sprickali, zatu ke niso bli prou dakordo, kadu bo lahko zraven na tej konfarenci, ma pole so se vselih poglihali.*

— Ma se prpraula tudi konfarenca za naredet mir u Alžiri. Zdej ke so dištrigirali tiste generale, zdej bo tudi za de Gola lažje se kej zment sez Alžirci. Zatu ke tista vojska gre že dosti let naprej jen košta Francijo kej jest znam kolko miljard vsaki dan. Vse tu be lahko prparali. Za tiste miljarde be lahko kupli anga strašanskega petrolja jen jem ne be blo treba se touč za tisti saharski petroljo.

— *Znaš kej je reku ana velika glava? De brez petrolja ni moč delat vojsko jen za jemet petroljo, de je treba magari začet vojsko.*

— Češ reč, de vojske so zastran petrolja jen petroljo je za delat vojsko?

— *Ja, taku nekej.*

— Ma tu je pej vselih zadosti naumnosti. Sej pole jema mladina prou ke njure čez ta stare.

— *Se zna, de jema prou. Ma ne smeš mešat tisto našo mladino ses tu našo tržaško esuberante gioventù. Ke tu je pej ana roba...*

— Znamo, znamo!

Slavnostni koncert Glasbene šole v Kopru

Mlada glasbila govorijo o desetih letih delovanja

Zanimiv ciklus desetih otroških pesmi koprskega skladatelja Ivana Ščeka

Otroci so izjemna naklonjenost sreče, ker slednji dan vračajo življenju dvakrat toliko radosti, kolikor je z dnevi odteka iz naših intim. Trikrat in stokrat pa so sreča, kadar — imenitno našopirjeni, vedro spogledljivi, s prozirno dekoracijo prijetne sramežljivosti na obrazih — zasedajo stole pred pulti in se reflektorski pasovi srečujejo na drobnih prstkih, ki oklepajo vratove violin, flavt ali trobent, ki rešujejo prve križanke umetnosti na črno-belem instrumentu ali spoznavajo utrip skupne igre na Orffovem instrumentariju. V orkestrih vseh glasbenih šol tega sveta ni napak. Poltonsko zvišanje na violini popravljajo srečni pogledi, zamujene takte pa očarljivo muzanje malega člana orkestra.

Koprska glasbena šola je v soboto, 13. maja združila jubilej svoje desete obletnice z občinskim praznikom in je v ta namen priredila ne produkcijo, ampak kar slavnostni koncert. Na srečo to zdaj ni bila več «produkcija» v suhem šolskem pomenu, ampak res koncert. Program je uvajal ciklus desetih otroških pesmi koprskega skladatelja Ivana Ščeka za Orffov instrumentarij, godalni orkester in otroški zbor na tekste Marte Gorupove. Že v skladateljski zasnovi zasluži po našem mnenju ta ciklus širšo publiciteto, ker uhaja iz omejenega kroga šolske uporabnosti: izrazno so močne in se naravnost čudovito ujemajo s pojmovnim konceptom otroške psihologije, dasi so preudarno grajene tu in tam tudi s sodobnimi prijemi. Prvovrstna je bila seveda tudi izvedba pod avtorjevim vodstvom. Kakšna nepopravljiva škoda bi bila, če bo ta Ščekov ciklus ostal le na policah koprske glasbene šole ali sploh le v arhivih glasbenih šol:

Ravnatelj Vladimir Lovec je z godalnim orkestrom pripravil ljubko Haydnovo «Otroško simfonijo»: če nič drugega (poleg prijetnega situacijskega šarma med izvajalci!) — dokazal je, da tudi šolski orkester z uspešnim delom lahko pokaže več kot le «letne produkcije». Haydn je zvenel neugnano, ptičja žveglja in triangel pa sta v rokah dveh fantičev postala enakovredna orkestrska instrumenta.

Tretjo točko te slovesnosti je obogatil stavek iz Mozartovega violinskega koncerta, pomeni pa lep uspeh za mlado, menda komaj kaj več kot trinajstletno violinistko Alenko Cuček. Nič manjšega pa za njenega učitelja, uglednega violinskega pedagoga Skalarja, katerega dve hčerki sta danes odlični violinistki (Sabina že dolgo vrsto let v Ameriki, Olga pa zdaj že dovolj znana mlada koncertantka) in katerega vrsta bivših učencev napolnjuje koncertne programe. Za Cučkovo lahko rečemo, da *zavestno muzicira*, kar je po mojem najpomembnejša vzgojna rezultanta njenega učitelja. Namreč: zbujanje in plasiranje muzikantskih vrednost. Ob strani pa: koncertno pojmovana violinska tehnika, izražena zlasti v lokovni dodelanosti (čist, poln in zveneč ton) in prstni izenačenosti (trdna intonacija, urejene in jasne pasaže, pogumni dvojni prijemi itd.).

Ob spremljavi pomnoženega orkestra so nastopili še štirje gojenci iz solopevskega razreda prof. Jerice Cetinove: sopranistka Silva Rojc je zapela nekolikanj prekomplicirano priredbo (V. Lovec) ruske narodne «Rdeči sarafan», tenorist Julijan Fillen arijo iz opere «Ljubavni napoj», sopranistka Odineja Cupin Ščekovo smiselno priredbo indijanske narodne pesmi «Indian Lullaby», baritonist Danilo Milič pa arijo iz opere «Pikova dama». Vsi pevci, še posebej pa Milič so uspešno zastopali barve solopevskega razreda.

Slavnostni koncert je zaključilo «Kolo» Emila Adamiča, tokrat v smiselni in zveneči priredbi dirigenta V. Lovca.

Ni treba biti posebno bister za ugotovitev, da je za uspehom tega koncerta skrita gora čezmernega dela in zlasti, *zlasti* z ničemer poplačane potrpežljivosti. Toda: katera glasbena šola je nima na prodaj? Sobotni uspeh Glasbene šole v Kopru je predvsem uspeh njenega vzgojiteljskega kolektiva. To je skromno priznanje. A je vsaj iskreno!

MILAN LINDIC

«Tržaški kvartet» gostuje v Kopru

Na povabilo zavoda «Primorske prireditve» in v organizaciji tržaške «Università popolare» bo v petek, dne 19. t. m. koncertiral v koprski gledališki hiši renomirani «Tržaški kvartet», znan mnogim ljubiteljem najbolj eksaktne komorne glasbe zlasti po slovitih posnetkih na ploščah. «Quartetto di Trieste» sestavljajo profesorji: Baldassarre Simeone (I. violina), koncertni mojster tržaškega Filharmoničnega orkestra, Angelo Vattimo (II. violina), Sergio Luzzatto (viola) in Ettore Sigon (violončelo), koncertni solist in redni profesor na katedri za violončelo tržaškega konservatorija.

Dejavnost «Tržaškega kvarteta» (ki je že gostoval v nekaterih jugoslovanskih kulturnih središčih) vrednoti posebna, v tem primeru skoraj izjemna naklonjenost za izvedbe historičnih ciklusov. Interpretacija cikla 17 Beethovnovih kvartetov (vsi so ohranjeni na ploščah) velja kot ena najboljših na svetu sploh, še posebej pa velja poudariti velik interes občinstva za izvedbe italijanskih komornih mojstrov. V zadnjem času je «Tržaški kvartet» zaključil briljantne turneje po Avstriji in Švici.

Tokrat se bo prvič predstavil koprskemu koncertnemu občinstvu s «Kvartetom v D-duru op. 6 številka 1» Luigija Boccherinija, z «Ariettom» iz opusa 18 skladatelja Riccarda Pick-Mangiagallija in za zaključek z edinim, a monumentalnim «Kvartetom v e-molu» izrazitega operista Giuseppa Verdija.

Videti je, da je letošnja prireditvena sezona v Kopru uglašena v prve prijazne akorde vse bolj razumevajočega kulturnega sodelovanja med dvema sosednima državama. Uspešna gostovanja dveh mladih italijanskih pianistov iz Vidma, najprej Nina Gardija, pred nedavnim pa še Gigija Galvanija, zdaj pa še uglednega «Tržaškega kvarteta» naj bi bila tudi prve lastovke, ki oznanjajo optimistično pomlad v uveljavljanju dobrih sosedskih odnosov. In če bo — kot je slišati — v jeseni gostoval v tržaškem «Verdiju» še mladi slovenski violinist Dejan Bravničar, potem se ni bati, da bi naš optimizem lahko porušile nepomembne in smešne šovinistične akcije na odru tržaške javnosti.

MILI

Tudi v Sovjetski zvezi je mladinski problem včasih nevšečen

Pod imenom lepe «pikapolonice» se krijejo bolj odvratne stonoge

Kaj je v Brjansku odkrila dopisnica moskovskega «Krokodila» - Ozke hlače in koničasti čevlji še ne pomenijo «višjih vrednot» - Med «črnimi papigami» tudi komsomolci

MOSKVA, sredi maja. — Kakšen naj bi sovjetski človek ne bil, ali točneje, kakšen sovjetski človek ne sme biti? Kakšna so dojemanja raznih «junakov dobe, ki ni naša»? S kakšnimi sredstvi je treba voditi borbo proti tem «junakom» t. j. najrazličnejšim delomrznežem, ljubiteljem lahkega in nepoštenega zaslužka, raznim asocialnim elementom, materinim in očetovim miljenčkom, skratka raznim nevestnim izkoriščevalcem prevelike, skoraj vedno preveč nežne ljubezni staršev?

Takšna in njim sorodna vprašanja so že dolgo na dnevnem redu v sovjetskem tisku in v sovjetski javnosti. Ta vprašanja vzbujajo posebno pozornost zaradi tega, ker ne gre več le za posameznike, morda za kake «preostanke», pač pa za mlade in številne «junake», katerim se upravičeno očita, da so duševno utonili v malomeščanstvo in parazitizem. Vprav v smislu borbe proti tem in takim pojavom je treba gledati na zakonsko odločbo, ki je uperjena proti *«delomrznežem, ljudem, ki jim ni do dela, špekulantom in drugim podobnim asocialnim osebam»*, ki jo je pred kratkim izdal presidij vrhovnega sovjeta RSFSR (Ruske federacije)

Ost številnih obsodb sovjetske javnosti ni uperjena samo proti tistim «junakom», ki se nočejo učiti, ki nočejo v šolo in ki hkrati, niso nikjer zaposleni. Sovjetski tisk precej pogosto piše tudi o «junakih» posebne kategorije, o junakih, ki so — kot se po navadi poudarja — *«v miselnosti duševno sorodni stoodstotnim asocialnim parazitom»*. Gre v tem primeru za mladeniče in tudi za dekleta, ki sicer morejo «s črnim na belem» dokazati, da študirajo, ali da so redno zaposleni, ki pa hkrati v svojem bistvu niso prav nič stran od najbolj surovega parazitizma,

Moskovski satirično humoristični list «Krokodil» je pred kratkim poslal svojo sodelavko Alo Trubnikovo v eno večjih mest Ruske federacije, v Brjansk, da bi se tam «na kraju samem» spoznala z «načinom življenja» skupine mladeničev in deklet, ki je pritegnila pozornost uredništva časopisa «Krokodil».

Po pisanju omenjenega lista, gre v tem primeru za študente in nameščence, ki dejansko niso niti eno niti drugo. V nekoliko obsežnejšem dopisu se je Ala Trubnikova ustavila pri navadah in pri vzdušju, ki vlada na «sestankih» članov te skupine. Kakih dvajset mladeničev in deklet, ki to skupino sestavljajo, se sestajajo «v znaku nesmiselnega in zelo ciničnega «zabavanja», pravzaprav nikakega zabavanja, pač pa navadnega pijančevanja, blaznega plesa, na katerem «kavalirji» kot po nepisanem zakonu svoje plesalke kar križem klofutajo. Ta zares vzoren «klub» mladine si je celo nadel posebno ime: «Pikapolonica»».

Da bi to bilo še bolj značilno, je Trubnikova v svojem dopisu povedala, da je četrtina deklet in fantov iz «kluba Pikapolonic» bilo včlanjenih v organizaciji sovjetskih mladih komunistov — v Komsomolu. Zato Ala Trubnikova očita Brjanski komsomolski organizaciji, da ni dovolj skrbela za vzgojo svojih članov, in za način, kako ti ljudje preživljajo svoj čas. Člani skupine «Pikapolonice» je Trubnikova ocenila kot najbolj preproste «stiljage», in to najbolj drastični primeri tovrstne sovjetske mladine, kot ji pri nas pravimo «gioventu bruciata». Trubnikova hkrati zatrjuje, da so te «Pikapolonice» najbolj izraziti oboževalci vsega, kar prihaja z Zahoda. Sicer pa ni Ala odkrila nič novega, kajti to se opaža pri njihovem načinu oblačenja, pri njihovem obnašanju, pri izbiri imen.

Ta članek v moskovskem «Krokodilu» je med šomišljeniki «Pikapolonic» in «stonog» vzbudil precej prahu. Kmalu potem, ko je «Krokodil» s tem člankom izšel, je uredništvo dobilo anonimno pismo, v katerem je bilo govora o članku. Dopis uredništvu je napisal nekdo, ki se je podpisal s psevdonimom «črna papiga» in s tem imenom «Krokodil» imenuje tudi «duhovne brate» brjanskih «stonog» in poudarja, da ti niso nič drugega kot zelo primitivni, celo niti najmanj izvirni posnemovalci, skratka ljudje z zelo ozkimi pogledi, rekli bi lahko nekaki omejenčki. «Krokodil» navaja nekaj odstavkov iz anonimnega pisma, med katerimi tudi sledeči stavek:

«Hallo! Kako so se vaša peresa ojunačila, da ste napisali nekaj tako odvratnega o «zlati mladini» naše dobe! Vi nimate niti najmanjše pravice, da bi nas prisilili poslušati Beethovna ali (bog ne daj!) Bacha. Nam ugajata Amstrong in E. Prisley. («Krokodil» opozarja avtorja anonimnega pisma, da se «zvezda» ameriškega jazza ne imenuje Amstrong pač pa Armstrong.) ... Nič ni čudnega v tem, da vsi naročajo v oči bodeče kratke plašče, ozke hlače in kupujejo tuje predmete — in komur se to posreči, je res nadvse srečen».

V odgovoru tej «črni papigi» «Krokodil» poudarja, da ne gre niti za vprašanje mode, niti za stvar širokih ali ozkih hlač, kratkih ali dolgih sukenj in podobno. Vsakomur je jasno, da imajo ozke hlače in koničasti čevlji vso pravico do svojega obstoja, vendar pa to, pravi «Krokodil» še ne predstavlja nobene zgodovinske prelomnice, kot to ocenjuje «črna papiga», niti ne nakazuje ali ne vodi nakup plašča, ki je skrojen po najnovejši modi, k «višji oceni vseh vrednot», kajti, nadaljuje «Krokodil» delati in koristiti družbi mora tudi tisti, ki nosi ozke hlače, tisti, ki si nadeva koničaste čevlje in sicer prav tako kot vsakdo drugi, kot vsi ostali državljani. Na koncu svojega odgovora je «Krokodil» anonimno pismo «črne papige» obeležil kot odmev malomeščanskega «žabjega regljanja», kot manifestacijo miselnosti sodobnega malomeščana.

P. S.

Orkester in zbor Glasbene šole v Kopru.

RADIO TELEVIZIJA

Četrtek, 18. maja 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Glasbeni utrinki; 11.45: Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Parada orkestrov; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza - Rafko Dolhar: «Tišina, izgubljeni raj»; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Grieg: Sonata za klavir in čelo; 19.00: Rado Bednarik: «Za staro pravdo — Kralj Matjaž»; 19.30: Znane melodije preteklih dni; 20.00: Sport; 20.30: Veliki simfonični orkestri; V odmoru, približno ob 21.00: Književnost: Jože Seražin: «Carlo Michelstaedter, življenje in delo»; 22.00: Umetnost; 22.15: Romantične melodije; 23.00: Italijanski jazz-ansambli.

Trst

12.25: Tretja stran; 14.20: Kot juke-box; 15.00: Duet Gorini-Lorenzi; 15.35: Flors di prato.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Operne arije; 12.35: Kronike iz jug. življenja; 13.40: Orkester Morton Gould; 14.30: Pogovor z volivci; 15.30: Tečaj italijanščine; 15.55: Lahka glasba; 16.00: Izbrane strani; 16.20: Skladatelj Ivan Brkanović; 17.00: Orkestri in pevci; 17.40: Zabavne melodije; 18.00: Prenos RL; 19.00: Za vas pojo; 19.30: Prenos RL; 22.15: Igra Joe Wilder; 22.35: Franc Schubert: Sonata op. 162; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.00: Neapeljske klasične pesmi; 9.30: Jutranji koncert; 11.00: Radijska šola; 11.30: Najnovejše pesmi; 12.00: Godala in solisti; 12.00: Glasbeni album; 13.30: Prevedene pesmi; 15.15: Poje Natalino Otto; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Program za najmlajše; 16.30: Sličice iz Francije; 17.20: Simfonična glasba; 17.40: Zanimivosti od vsepovsod; 18.00: Literarna oddaja 18.30: Enotni razred; 19.00: Kmetijska oddaja; 19.20: Filmske novosti; 21.00: Straussova «Elektra» in Respighijeva «Lukrecija».

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: New York - Rim - New York; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.50: Discobolo; 14.00: Naši pevci; 14.40: Sardinska folklora; 16.00: Program ob štirih; 17.30: Koncert opernih skladb; 20.30: Russo-Giusti: «L'eredità dello zio Buonanima»; 22.00: Večerna glasba; 22.30: Zanimivosti od vsepovsod.

III. program

17.00: Koncerti za violino in orkester; 18.00: Srednjeveška zgodovina; 18.30: E. Carter: variacije; 19.00: Nekaj o atomih; 19.15: Anketa «Esprita» o seksualnosti; 20.00: Vsakovečerni koncert; 22.20: Webern: Koncert op. 24, Bertok: V. kartet; 23.00: Prejeli smo; 23.15: Latinska satirična poezija; 23.30: Brahmsove skladbe.

Slovenija

8.05: Glasba ob delu; 8.35: Učiteljski pevski zbor «Emil Adamič»; 8.55: Radijska šola za višjo stopnjo; 9.25: Slovenski skladatelji; 10.15: Popevke se vrstijo; 10.40: Pet minut za novo pesmico; 11.00: Ruski tečaj; 11.15: Ruske popevke; 11.20: Rossini — Respighi: «Fantastična prodajalna»; 12.00: Trio Maksa Kovačiča; 12.15: Kmetijski nasveti; 13.15: Obvestila in zabavna glasba; 13.30: Zvočna mavrica; 13.50: Poje Slovenski oktet; 14.05: Tri orkestralne rapsodije; 14.35: Naši poslušalci čestitajo; 15.40: Iz svetovne književnosti — R. Conto: Ujetnik; 16.00: Ali vam ugaja?; 16.28: Debussy: Druga knjiga preludijev; 18.15: Wagner: Tannhäuser; 18.30: Zacharias s svojim orkestrom; 18.45: Ljudski parlament; 20.00: Domače pesmi in napevi; 20.45: Literarni večer; 21.25: Čajkovski: Koncert za violino in orkester; 22.15: Po svetu jazza; 22.45: Gerald Finzi. Pet bagatel za klarinet in klavir; 23.05: Nočni akordi; 23.55: Prijeten počitek!.

Imate pokvarjen televizor?
TELEFONIRAJTE na 24018
Specializirani tehniki tvrdke
«Radio TREVISAN»
Vam zagotavljajo takojšnjo intervencijo

Ital. televizija

12.30: TV šola; 17.00: Program za najmlajše: naš mali svet; 18.00: TV dnevnik; 18.15: Stari in novi šport; 18.30: Ob 25. obletnici smrti Grazie Deledda; 18.55: Pevski program; 19.30: Življenje ob jezeru Cad; 19.55: Kmetijska oddaja; 20.30: TV dnevnik; 21.15: «Campanile sera»; 22.30: Cinelandia; 23.00. Italia-Sport; 23.30: TV dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 9.00: TV v šoli; O proizvodnji papirja. Beograd 17.00: En — Den — Dinus — oddaja za najmlajše. Ljubljana 18.00: Zgodba o malih škarjah — TV slikanica; 18.10: Estetska vzgoja ob izraznem plesu; 18.20: TV pošta; 18.30: Preizkušnja — TV film iz serije Robin Hood; 19.00: Naš prvi letalec Ruslan — poljudnoznanstvena oddaja; 19.30: TV obzornik. JRT 20.00: TV dnevnik. Ljubljana 20.20: TV kiosk; 20.30: Spoznavajmo svet in domovino — javna mladinska oddaja; 21.30: Ines tadlo in Ljubljanski jazz ansambel — zabavno-glasbena oddaja.

MODA

Lepa hoja - glavno za poklic manekenke

Tudi v Jugoslaviji vse večje zanimanje deklet za ta modni poklic

Vse bolj pogoste modne revije, ki jih organizirajo številne jugoslovanske tovarne konfekcije in druga modna podjetja so ustvarila tudi v Jugoslaviji pogoje za razvoj enega najmodernejših ženskih poklicev — to je poklic manekenke. Jugoslovanskih manekenk, ki častno zastopajo to kategorijo, je danes že kar precej. Največ je med njimi Hrvatic, pa tudi Slovenke in Srbkinje so se navdušile za ta poklic ter obstajajo tako v Beogradu, Zagrebu, kot tudi v Ljubljani že posebne šole oziroma tečaji, kjer se mlada in lepa dekleta usposabljajo za dobre manekenke.

Lepa obleka — chemisier iz twila, ki jo bomo nosile tudi za večerne priložnosti

Zakaj se tudi jugoslovanska dekleta navdušujejo za ta poklic?

Odgovor je kaj preprost — vsakemu dekletu je všeč, če jo drugi občudujejo in če se lahko oblači v obleke, ki so prav za njo izbrane in ki bi si jih sicer ne mogle privoščiti. Pa še nekaj je, kar sili dekleta v ta poklic — to je nekak užitek, ki ga ima vsak umetnik, ko ustvarja novo umetnino. Takšne umetnica se čuti tudi prava manekenka, ki s svojo gracijo, lepo držo in hojo in pa s prijetnim nastopom ustvarja nekakšno umetnino in valorizira vse dobre strani in lastnosti oblek, ki jih nosi.

Nič ni torej čudnega, če zahtevajo modni eksperti od bodočih manekenk, razen lepe zunanjosti predvsem lepo in elastično hojo ter prikupen nasmeh in nastop. In če je lepota dar narave, ki ga lahko vsaka z znanjem moderne kozmetike in estetike le še izpopolni, je lepa hoja v glavni meri sad dobre volje in požrtvovalnosti manekenke, ki hoče v svojem poklicu uspeti. Lepa hoja ni namreč nujno povezana z lepoto obraza in postave. Voditeljica zagrebške šole za manekenke je na primer pripovedovala, da so se pri njej prijavila že mnogo mlada in zelo lepa dekleta, ki niso znala hoditi. Nekatera med temi so se z vsakdanjo telovadbo in z drugimi vajami lepo hojo in pravilno držo pridobila, druga pa so se morala poklicu manekenke odpovedati, ker jim je hoja delala prevelike težave.

Med jugoslovanskimi manekenkami je največ študentk, to pa zato, ker jim ta poklic dovoljuje nadaljevanje študija in ker jim daje možnost dobrega zaslužka. Vse manekenke morajo seveda dosti potovati, ker so modne revije enkrat v tem, drugič zopet v drugem kraju. Jugoslovanske manekenke so predstavljale jugoslovansko modo tudi že v drugih državah, kot na primer v Sovjetski zvezi, na Poljskem in Češkoslovaški itd. Zato so vodje tečajev in šol za manekenke mnenja, da bodo morali v teh šolah poučevati bodoče manekenke tudi tujih jezikov, ki jim bodo v njihovem poklicu služili. Razen jezikov bodo manekenke študirale tudi druge predmete in si tako pridobile znanje, ki je danes že neobhodno potrebno. «Ste zadovoljna s svojim poklicem?» so vprašali novinarji mlado zagrebško manekenko, ki je nastopala na zadnji modni reviji v Zagrebi.

«Sem, saj mi daje moje delo dosti zadoščenja in veselja. Seveda pa ima tudi ta poklic svoje težave. Tako nam daje na primer za trenutek vtis, da smo, zaradi občudovanja, ki ga vzbujamo, nekaj več od ostalih deklet. In to nas za trenutek prevzame. Ko slečemo modne obleke, postanemo zopet čisto navadna dekleta in smo v začetku zaradi tega razočarane, toda samo nekoliko. V glavnem smo s svojim poklicem zadovoljne in prepričana sem, da bo število manekenk v Jugoslaviji vedno večje.»

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Danes se nikar ne zanašajte na srečo, ki vas je spremljala doslej. Ne otežujte problemov, ki so preprosti. Zdravje dobro.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Okoliščine vam bodo naklonjene, predvsem v trgovskem poslovanju. Previdnost bo dobra svetovalka. Večer s starimi prijatelji.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Potrebne bodo takojšnje odločitve, koristne za vašo stabilnost. Površno zadovoljstvo sentimentalnega značaja se utegne maščevati.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Vaše metode dela se bodo izkazale za nepravilne. Več pozornosti družinskim problemom, predvsem pa željam žene ali zaročenke.

LEV (od 23.7. do 22.8.) V borbi, ki jo vodite, se bodo vaše pozicije utrdile. Na vidiku finančni uspeh. Pismo od ljubljene osebe. Zdravje odlično.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Plodni sporazumi za bodočnost. Začetek srečnega obdobja v ljubezenskih odnosih. Možnost daljšega potovanja.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Upoštevajte nasvete, vendar ne brez predhodnega premisleka. Nova prijateljska vez se postopno spreminja v ljubezen.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Braniti boste morali vaše interese. Uspeh v kolektivnem naporu. Srečne ure v družini. Pozor pred neprevidnostjo.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Za srečen zaključek nekega posla bo potrebna večja dinamičnost. Sprejmite poziv za sentimentalni sestanek, vendar se ne prenaglite.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vztrajati bo treba na sprejetih sklepih, čeprav vas bo to stalo nekaj žrtev. Vsiljevanje lastnih idej ni priporočljivo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zainteresirane kritike naj vas ne zmedejo. Težnja po neodvisnosti bo močnejša kot kdajkoli prej. Živčna napetost.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ugoden trenutek za sprejemanje dolgoročnih nalog. Površni uspehi v ljubezni. S prijatelji na nedeljski izlet. Zdravje odlično.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 21.6, najnižja 14, ob 19. uri 17.8, zračni tlak 1013.5 raste, veter vzhodnik severovzhodnik 23 km, vlage 42 odst., nebo 1/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 14.3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 18. maja Dubravka
Sonce vzide ob ... in zatone ob 19.32. Dolžina dneva 15.01. Luna vzide ob 7.37 in zatone ob 22.51
Jutri, PETEK, 19. maja Ivo

Seja pokrajinskega sveta

Vladne stranke so odobrile letošnji proračun pokrajine

Odbor ni upošteval zahtev levice in prezrl pravice, ki jih zagotavljata Slovencem ustava in posebni statut

Pokrajinski svet je včeraj po skoraj štiri ure trajajoči seji odobril proračun za leto 1961. Kot je bilo že znano vnaprej, so glasovali za proračun in s tem za upravno politiko odbora demokristjani, socialdemokrati, liberalci in republikanci, to je skupno 13 glasov. Proti pa so glasovali tov. inž. Pečenko (NSZ), prof. Medani (PSI), svetovalci KPI in MSI. Seveda je glasovala skrajna desnica proti proračunu iz ravno nasprotnih razlogov kot levica. Skupno je bilo torej oddanih proti proračunu 11 glasov, kar pomeni, da je odločil usodo proračuna in odbora liberalec; ta pa se pozna in se bo nedvomno še bolj poznalo v odborovi politiki.

Kar se tiče postavk proračuna, smo že obširno pisali o njih, zato naj še enkrat le mimogrede omenimo, da predvideva 550 milijonov primanjkljaja, ki ga bo krila država.

Preden je prišlo do glasovalnih izjav, so odborniki in predsednik zelo na dolgo in podrobno odgovarjali na pripombe in kritike, ki so jih izrekli svetovalci v proračunski razpravi. Odbornik Degano je govoril kar celo uro, in sicer predvsem o umobolnici, nevrološkem sanatoriju in hiralnici pri Sv. Ivanu. Ta njegova marljivost je pač razumljiva, saj je nov odbornik in pregovor pravi, da nova metla dobro pometa. Zato je upati, da bo drugo leto krajši.

Degano je dejal, da znaša primanjkljaj umobolnice 400 milijonov, ker je pač mnogo bolnikov v njej brezplačno, saj ne morejo svojci plačevati oskrbnine. Kar se tiče prenatrpanosti prostorov, bo konec leta že bolje, ker bodo v kratkem dokončali zidanje paviljona za umobolne ženske ter popravili oba paviljona kroničnih bolnikov. Tako bo na razpolago 350 novih prostorov oziroma toliko prostorov več v umobolnici za umobolne bolnike. Za obnovo kuhinj so že pripravljeni načrti. Okrog 300 milijonov bodo porabili za naprave za centralno ogrevanje. Skupno bodo porabili za prenovitvena dela v umobolnici in drugih dveh oddelkih eno milijardo lir iz proračunskih sredstev in iz nakazil ekonomskega načrta. Odbornik je dejal, da znaša v nevrološkem sanatoriju oskrbni dan mnogo manj kot v splošni bolnišnici, to je samo 3.000 lir, pri čemer so všteti tudi razni pregledi in zdravila. Odbornik pa se je pritožil, da je med osebjem umobolnice vedno preveč odsotnih zaradi bolezni, in sicer do 20 odstotkov.

Odbornik Savona je v glavnem odgovarjal liberalcu Joni, ki sicer spada v sklop «centra», to je strank, ki podpirajo odbor. V odgovor na njegove kritike je glede števila osebja dokazoval, da niso upravičene ter da se ne more sedanji položaj primerjati s položajem iz leta 1938. Poleg tega pa je med osebje vštetih tudi 182 upokojencev in več desetin uslužbencev, ki so zaposleni začasno, to je samo poleti.

Odbornik Sferco je dolgo govoril o cestah in o petletnem načrtu, po katerem bodo porabili za popravilo cest pol milijarde lir. Zagotovil je, da bodo letos asfaltirali cesto proti Komnu, to je od Bajte do križišča pri Sempolaju, kar bo nedvomno razveselilo prebivalce tistega predela in avtomobiliste, ki gredo radi tja na izlet. Sferco je v odgovoru tov. Pečenku glede dvojezičnih napisov ob cestah dejal, da ne bo iz tega nič, češ da jih prometni zakonik ne predvideva. Po tej logiki bi morali pač tudi dvojezične napise v Južnem Tirolu odstraniti. Kar se tiče jezuitstva, moramo torej demokristjanom res priznati, da so mojstri. Vsakega resničnega demokrata pa bi bilo do mozga sram, odrekati komurkoli še to neznatno pravico, ko diha Kras slovenstvo iz vsake grude, prepojene z znojem in krvjo našega človeka. No, ne čudimo se, saj imajo demokristjani glede tega bolj debelo kožo kot povodni konj.

Odbornik Corberi je odgovarjal na pripombe o kmetijstvu in šolstvu. Inž. Pečenko je odgovoril, da so letos dali za šolstvo več kot lani. Kar se tiče slovenskih šol, so začeli zidati gimnazijo in trgovsko strokovno šolo. Za slovenske šole plačujejo pet milijonov najemnine.

Na koncu je spregovoril še predsednik Delise, ki je govoril o proračunu na splošno. Dejal je, da so svetovalci NSZ, KPI in PSI zahtevali, naj se poveča primanjkljaj, to je državni prispevek, medtem ko je odv. Jona dejal, da se morajo izdatki skrčiti. Med drugim je dejal, da ne more pokrajina nič prispevati za Slovensko gledališče, češ da ne prispeva tudi nič «Verdiju» ter da daje stalnemu gledališču 2 milijona lir, ker je njegov podporni član.

Sledile so glasovalne izjave. Inž. Pečenko je dejal, da je že nakazal svoje stališče in stališče gibanja, ki ga zastopa, ko je bilo glasovanje o novem odboru in v diskusiji o proračunu. Dejal je, da niso upoštevali nobenega njegovega predloga v splošno korist prebivalstva in delovnih ljudi ter v korist slovenske manjšine. Tudi odgovor odbornika Corberija glede slovenskih šol, gledališča in kmetijstva ga ni zadovoljil. Poleg tega je pokazal odbor očitno težnjo, da bi prihranil tudi pri tistih izdatkih, ki so neogibno potrebni. «Zaradi tega bom glasoval proti proračunu», je zaključil tov. Pečenko svojo izjavo.

Svetovalec Colli (KPI) je dejal, da je ta proračun «proračun odpovedi». Podpora, ki jo nudijo liberalci odboru pomeni resno hipoteko na vso upravno politiko in pomeni še večjo usmeritev na desno. Zato sploh ni upati, da bi se pokrajina bolj zavzela za ustanovitev dežele. Tudi odnosi med večino in manjšino niso demokratični, kar se pa slovenske manjšine tiče, odbor sploh ni upošteval pravic, ki ji gredo bodisi na podlagi ustave bodisi na podlagi posebnega statuta.

Svetovalec prof. Medani (PSI) je dejal, da hoče njegova stranka novo politiko, usmerjeno na levo. V tem primeru bi lahko vedno računali nanjo. Toda v koalicijo, ki upravlja pokrajino, se je vključila tudi liberalna stranka, ki bo še bolj zavirala vse težnje po še tako mali reformi. Liberalci so predstavniki tistih desničarskih sil, ki se odločno upirajo proti ustanovitvi dežele in proti integralni prosti coni. S tem pa se krepijo tudi desničarske sile v Krščanski demokraciji. Polemiziral je tudi s socialdemokrati in republikanci ter zahteval, da se priznajo vse pravice slovenski manjšini. Izjavil je, da bo pač v teh pogojih glasoval proti proračunu.

PRIMORSKI DNEVNIK
UREDNIŠTVO
TRST UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Priprave za združitev prosvetnih zvez v Trstu in Gorici

V torek zvečer sta se na sedežu ZSPD v Gorici sestala odbora Prosvetne zveze iz Trsta in Zveze prosvetnih društev v Gorici. Na skupni seji sta razpravljala o raznih vprašanjih v zvezi z združitvijo obeh doslej ločenih prosvetnih organizacij v eno samo, enotno za vse Slovence, ki živijo v Italiji.

Odbora sta po izčrpni diskusiji sklenila, da se formalna združitev izvedbe v v oktobru na ustanovnem občnem zboru, sklenila pa sta tudi, da se že sedaj brez odlašanja preide k enotno koordiniranemu delovanju, ki naj tudi v praksi pomaga premostiti nekatere težave tehničnega značaja. V ta namen sta izvolila tudi ožje tajništvo na paritetni osnovi, ki bo vodilo to skupno delovanje do ustanovnega občnega zbora.

Oba odbora sta še sklenila, naj bi prvi zunanji manifestativni odraz dejanske združitve predstavljala večja enotna prireditev, ki bo v prvih dneh septembra v kraju, ki bo še določen.

—«»—

Jutri skupščina upokojencev ACEGAT

Sindikalni organizaciji ACEGAT priredita jutri ob 16.30 v prostorih menze v Ul. Genova enotno skupščino vseh upokojencev ACEGAT.

Obe sindikalni organizaciji priporočata prizadetim, da se udeležijo skupščine, ker bodo na dnevnem redu finančna vprašanja in zaradi tega, ker bodo sklepi skupščine veljali za vse interesente.

Od 27. maja do 4. junija

Še deset dni do otvoritve letošnje cvetlične razstave

Paviljon domačih cvetličarjev bo letos še enkrat večji kot je bil lansko leto

Še deset dni manjka do otvoritve mednarodne cvetlične razstave v Trstu, ki bo letos v prostorih zgradbe letališča za vodna letala (Idroscalo). Dela so v polnem teku, saj je treba navoziti ogromno zemlje in drugega materiala, ki bo spremenil nekdanji hangar in druge prostore v parke in vrtove, posejanje s travo in cvetjem, med katerimi se bodo vili majhni potočki in kjer bodo jezerca ter vodometi.

Prav zaradi mnogo večjega prostora bo letošnja cvetlična razstava dosti lepše urejena kot prejšnja leta, ko je bila v prostorih Pomorske postaje. Znano je, da bo na letošnji razstavi sodelovalo več desetin tujih cvetličarjev in cvetličarskih podjetij iz 23 držav, kar pomeni, da bo letos dosežen rekord — vsaj kar se tiče tuje udeležbe in sodelovanja. In če k temu dodamo še nove cvetličarje, podjetja in ustanove iz Italije, potem smo lahko že vnaprej prepričani da bo letošnja cvetlična razstava v vsakem pogledu prekosila prejšnje.

Letos bodo na razstavi spet sodelovali naši domači cvetličarji. Pokrajinska uprava bo poskrbela za ureditev paviljona, ki pa bo letos vsaj še enkrat tako velik, kot je bil lansko leto. Tako bo cvetje, ki ga bodo razstavili naši uvetličarji, prišlo še bolj do izraza — čeprav je že lanski paviljon tržaških cvetličarjev žel vse priznanje obiskovalcev.

Letošnje razstave se bodo udeležili domači cvetličarji, ki so se do sedaj že dobro uveljavili. Mislimo predvsem na Regenta s Proseka, Tenceja iz Križa, Švaro od Sv. Ivana, Pelegrinija iz Barkovelj, Vodopivca od Sv. M. Magdalene in Sinigaglio iz Ul. Romagna. Njihova udeležba je že zagotovljena, čeprav ni izključeno, da se jim bo še kdo pridružil. Vprašanje je, kakšne rože bodo razstavili. Znano je dejstvo, da se cvetličarji na razstavo pripravljajo takorekoč skozi vse leto, vendar je do zadnjega trenutka nemogoče reči, kakšno cvetje bo za razstavo primerno. To je namreč odvisno od najrazličnejših faktorjev, med katerimi igra seveda največjo vlogo vreme. Ob ugodnem vremenu so možnosti dosti večje kot pa ob slabem vremenu, čeprav je nekaj vrst cvetja v zaprtih gredah in cvetličnjakih. Vsekakor pa smo lahko prepričani, da bodo naši domači cvetličarji razstavili najboljše in najlepše cvetje, ki ga lahko pridelajo v svojih vrtovih.

Z letošnjo cvetlično razstavo sta povezana tudi dva natečaja, ki zajemata šolsko mladino. Tako bodo letos že drugič sodelovali osnovnošolski otroci v risarskem natečaju «moja najljubša roža», medtem ko bodo dijaki nižjih in višjih srednjih šol sodelovali v pismenem natečaju z isto temo.

Do sedaj je pristojni odbor dobil že nad 3.000 risb in nad 500 pismenih del, ki obravnavajo temo «Moja najljubša roža». Komisija, ki ta dela in risbe pregleduje, ima sedaj polne roke dela, kajti izbira ni enostavna, zlasti še zaradi tako velikega števila udeležencev. Nagrajenci — in teh ne bo malo — bodo dobili številna darila, za katera so prispevale razne ustanove in zasebniki, med njimi tržaška in videmska pokrajinska turistična ustanova, tržaška občina, letoviščarska ustanova iz Gradeža in drugi.

Najboljše risbe, in sicer kakih 100, bo razstavljenih na cvetlični razstavi, medtem ko bodo najboljša pismena dela objavljena v tisku. Zlasti razstava otroških risb bo vzbudila med obiskovalci cvetlične razstave veliko zanimanje.

Prerani grob v Škednju

Marcela Sancina ni več. V 64. letu življenja je njegovo plemenito srce po poldrugem letu krute bolezni, ki ga je priklenila na posteljo, v torek ob 4. uri zjutraj prenehalo utripati.

Skedenjci globoko žalujejo za tem priljubljenim rojakom vesele narave, družabnega in predvsem narodno zavednega Marcela, ki se je tiho, kot je bilo njegovo življenje, poslovil od tega sveta.

Marcelo Sancin je izhajal iz stare škedenjske družine: njegov oče je bil zadnji cerkovnik, njegov stric pa zadnji izbrani «župan», ali kakor so ga imenovali priseljenci «capovilla». In pod tem imenom Skedenjci še danes poznajo hišo pokojnega Marcela v Ul. dei Giardini.

Pokojnika si lahko, dokler mu ni kruta bolezen razrahljala zdravja, srečal povsod na naših sestankih in prireditvah, posebno glasbenih, katerih Marcelo je bil strasten oboževalec. V mladih letih je bil član domače godbe, ki je po vaški navadi spremljala umrle rojake na njihovi zadnji poti. Danes te godbe ni več in Marcela ne bodo tako pri srcu. Ljubezen do spremljali zvoki, ki so mu bili glasbe mu je bila prirojena in med vojaško službo v Mostarju se je prvič vključil med godbenike. In prav zaradi tega mu je ostal ta del njegovega življenja tako pri srcu in v dragem spominu. Že ko ga je načela bolezen je Marcelo začutil potrebo, da se še enkrat vrne v Mostar, ki je bil zanj najljubše in najlepše mesto na svetu. To je bilo njegovo zadnje potovanje. Do upokojitve je bil namreč zaposlen kot uradnik pri Delavskih zadrugah in za svoje dolgoletno in vestno delo so ga nagradili z zlato medaljo. Pokoja pa ni užival dolgo. Moral je v posteljo in nato v bolnišnico, kjer je spoznal, da zanj ni rešitve. Kljub temu ni obupal, temveč je pogumno prenašal hude bolečine. Ko je spoznal, da je zanj smrt edina rešitev, je opozoril svojce, naj ne častijo njegovega spomina s cvetjem, ampak samo z darovi v dobrodelne namene.

Danes se bodo Skedenjci poslavili od Marcela, ki je bil tudi zvest naročnik in čitatelj našega dnevnika. Ob tem slovesu želimo dragemu nepozabnemu prijatelju, naj mu bo lahka domača in tako ljubljena škedenjska zemlja. Užaloščeni vdovi in vsem ostalim sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

V tej zgradbi, v kateri je bila nekoč postaja za vodna letala, urejujejo mednarodno razstavo cvetic

Iz koprskega okraja

Lepa kulturna prireditev krožka «Antonio Gramsci»

16., 17. in 18. junija bo v Kopru osrednja revija italijanskih kulturnih krožkov na Koprskem - Obisk skupine koroških Slovencev

Italijanski kulturni krožek «Antonio Gramsci» v Kopru je priredil sinoči v koprskem gledališču letni pregled kulturno-umetniške dejavnosti svojih članov. V uvodu je predsednik krožka Apollinio Abram poudaril, da je prireditev ena izmed proslav, ki so jo pripadniki italijanske manjšine pripravili v počastitev 20-letnice ljudske vstaje jugoslovanskih narodov. Prireditev so pripravili predvsem diletanti v prostem času, množično obeležje pa ji daje dejstvo, da so pri pripravah in izvedbi neposredno ali posredno sodelovali skoraj vsi italijanski prebivalci Kopra. Program je med drugim obsegal recitacije in zborovsko petje učencev italijanske osemletke, nastop tamburašev pod vodstvom Mattea Skocirja, pevske točke, katere so izvajali Pietro Monaro, Ondina in Giovanni Fregonese, Isabella Blasina, Silvano Antonini in Taraldo. Na sporedu so bile tudi zborne recitacije in ritmični nastop gojenk italijanske gimnazije.

Živahna dejavnost italijanskih kulturnih krožkov na obalnem območju se je v zadnjih tednih še razmahnila, saj se pripravljajo na vsakoletni pregled kulturnoumetniške dejavnosti krožkov Kopra, Izole in Pirana, ki bo v soboto 20. maja v sindikalnem domu v Izoli. Okrajno revijo kulturno-umetniške dejavnosti pripadnikov italijanske manjšine bo prenašal tudi koprski radio. Na prireditvi bodo krožki prikazali svoje dosežke na vseh področjih kulturno-umetniške dejavnosti v zadnjem letu, predvideni pa so tudi številni intervjuji s predstavniki oblasti, šolstva, kmetijstva, gospodarstva in Italijanske unije o raznih aktualnih vprašanjih socialističnega razvoja ter življenja in vloge pripadnikov italijanske manjšine. Posebna komisija pa bo izbrala v soboto najboljše kulturno-umetniške točke, s katerimi se bodo italijanski krožki z obalnega območja predstavili na centralni reviji, oziroma na tridnevnem zborovanju vseh Italijanov Istre in Reke, ki bo 16., 17. in 18. junija v Kopru. Za osrednje zborovanje se prav tako pripravljajo kulturni krožki z Reke, iz Pulja in Rovinja. Med drugim bodo ob tej priložnosti odprli v koprskem muzeju slikarsko razstavo učencev vseh italijanskih šol, dalje bo na Titovem trgu v Kopru 18. junija večer pesmi avtorjev italijanske manjšine, v Ankaranu pa srečanje in športna tekmovanja med pripadniki manjšine iz posameznih mest.

Kot pripravo za okrajno in pozneje za osrednjo proslavo, sta imela pred dnevi pregled kulturno-umetniške dejavnosti tudi kulturna krožka «Giuseppe Tartini» iz Pirana in «Giordano Bruno» iz Izole, kjer so člani mladinske dramske družine zelo uspešno prikazali enodejanko «Arlekinov testament» ter prizor iz Goldonijeve komedije «Sior Todaro Brontolon», nadarjena dijakinja Brunetta Marchesan pa je odlično podala monolog iz Shakespearejevega «Henrika VI.». Nastopili so tudi mladinski pevski zbor, tamburaši, recitatorji in solopevci. Prizadevni člani izolskega krožka so imeli prejšnji teden priložnost pokazati svoje dosežke tudi skupini koroških Slovencev, ki so se na poti po Sloveniji ustavili tudi v Izoli. Na prijateljskem obisku so se zadržali s člani italijanskega krožka okrog 6 ur ter se udeležili tudi vsakomesečne prireditve krožka «Simpaticissimo». Gostje iz Koroške so izrazili navdušenje nad kulturnimi dosežki italijanske manjšine in se čudili njihovemu razvoju na vseh področjih. Zlasti pa so bili presenečeni nad doslednim izvajanjem dvojezičnosti v uradih ter pri uličnih in drugih napisih, v objavah itd.

S seje miljskega občinskega sveta

Nadaljevanje razprave o letošnjem proračunu

Predvčerajšnjim zvečer se je v miljskem občinskem svetu nadaljevala razprava o občinskem proračunu. V tej zvezi so govorili svetovalci Marassi (demokristjan), Donadel (komunist), demokristjanka Postogna ter demokristjan Ferluga. Na kraju je dal še nekatere pripombe tudi socialdemokrat Vascotto, ki je govoril že na prejšnji seji. Slednji je celo zahteval od župana, naj bi svetovalci takoj prešli na glasovanje, brž ko bi župan odgovoril na kritike opozicije. Županu ni bilo seveda težko odbiti te zahteve, saj so mu nekateri svetovalci manjšine postavili določena vprašanja, na katera je mogoče odgovoriti samo na podlagi stvarne dokumentacije.

Čeprav pa so nekateri svetovalci manjšine načeli nekatera konkretna vprašanja, vendar pa je veljal glavni poudarek njihovih izvajanj docela političnim argumentom. V tej zvezi pa je treba omeniti predvsem nepopravljivo protislovje med njihovimi splošnimi političnimi tezami in konkretnimi zahtevami, ki se tičejo občinske uprave. Svetovalec Marassi je namreč poudaril hudo nesorazmerje med občinskimi dohodki in izdatki. Izhod iz tega položaja je po njegovem mnenju možen samo v treh smereh: znižati izdatke (kako seveda ni povedal), povečati dohodke (izven davčne politike, ki jo predvidevajo zakoni), ali pa jamčiti, da bo generalni vladni komisariat kril primanjkljaj. V isti sapi pa so se drugi demokristjanski svetovalci pritoževali, da ni občinska uprava poskrbela za rešitev številnih problemov. Prav tako so demokristjani zanikali, da je kritično stanje občinskih financ gospodarske in politične narave (vprašanje ladjedelnic, «Aquile», oziroma vprašanje ustanovitve deželne avtonomije).

Prevarana lahkoverna ženska

V jajcu je bila mrtvaška glava

Premetena ciganka je obljubila ženski, da bo rešila hišo prekletstva

Agenti policijskega komisariata v Ul. Caprin so prijavili sodišču 53 let staro ciganko Mario Pasquale, ki šotori v bližini mesta, in sicer zaradi prevare. Pasqualova je 2. februarja letos hodila po hišah ter prosila miloščino. Tako je med drugim potrkala tudi na vrata neke mlade žene in ko ji je ta dala nekaj drobiža, se je ciganka ponudila, daji prerokuje «srečo» z roke. Mlado ženo je kaj hitro prepričala in ko ji je ciganka pogledala dlan, je naenkrat začela kričati: «Nad to hišo leži prekletstvo! Vzemite jajce, zavite ga v brisačo in ga ponoči pustite pod zglavnikom. Jutri zjutraj bom prišla spet k vam in takrat bomo zvedeli, kaj je na stvari».

Naslednjega dne se je ciganka res vrnila in kdo ve kako, je jajce, ki ga je mlada žena zavila v brisačo, zamenjala z drugim. Nekaj časa je motovilila z jajcem v roki po stanovanju, potem pa je z odličnim zamahom jajce razbila. Strah in groza! Iz beljakovine se je namreč pokazala prav majhna mrtvaška glava in to je bil pač največji dokaz, da je hisa prekleta. Ciganka je izkoristila lahkovernost mlade žene, tako da ji je ta izročila 36.000 lir, zlat prstan in še nekaj živil. Obljubila pa je, da se bo naslednjega dne spet vrnila in da bo s sabo prinesla učinkovita sredstva, ki bodo prekletstvo pregnala.

Jasno je, da se Pasqualova ni več prikazala. Šele dolgo časa potem se je lahkoverna žena obrnila na policijo ter prevaro prijavila. Policijski agenti so ciganko seveda začeli iskati in ko so jo našli, je kaj kmalu prevaro priznala. Pri preiskavi so v njenem šotoru našli tudi prstan, ki so ga vrnili lastnici.

Iz sodnih dvoran

Dva mladeniča obsojena zaradi nameravanega ropa

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Edel, sta se morala zagovarjati 18-letni Andrea Boschin iz Ulice Moreri 195 ter 20-letni Fulvio Radinovich iz Ul. Milano 25, ki sta bila obtožena, da sta 21. decembra 1960 poskušala oropati Angelino Kazum por. Vukojevič iz Ul. Romagna 11.

Fulvio Radinovich je prej stanoval s svojo materjo v Ul. Romagna 11 ter je poznal razne stanovalce. Bil je že kaznovan na 1 leto in 4 mesece zapora zaradi tatvine. Ker se je hotel na vsak način izseliti iz Italije, je poskusil z ropom, ki naj bi mu prinesel potrebna denarna sredstva. Ker je stanoval v isti hiši, je vedel, da je Vukojevičeva bila petična. Bilo pa je preveč nevarno, če bi jo sam napadel ter se je zato poslužil svojega prijatelja Andreja Boschina. Omenjenega večera sta se mladeniča znašla v nekem lokalu. Boschin se je dvakrat napotil v stanovanje Vukojevičeve, toda vedno je naletel na tuje osebe, ki so mu preprečile roparski podvig. Šele pri tretjem poskusu ni bila prisotna nobena druga oseba. Boschin se je predstavil žrtvi kot uslužbenec mestnega podjetja za javno razsvetljavo. Ženska mu je verjela ter mu dovolila vstop v stanovanje. Ko pa je hotela zapreti za seboj vhodna vrata, jo je Boschin nenadoma udaril po glavi s primitivnim pendrekom. Ženska je seveda začela kričati na ves glas ter prisilila roparja, da je zbežal. Nekoliko kasneje se je Boschin srečal s svojim pajdašem v nekem baru, kjer sta sklenila, da pobereta šila in kopita ter zbežita v Milan. Z nekim taksijem sta dopotovala do Tržiča in od tam sta se napotila z vlakom v Videm. Ker sta bila brez beliča, sta se zatekla k župniku cerkve «della Purità», ki jima je nudil zavetišče. Mladeniča pa sta se takoj podala v novo pustolovščino: poskušala sta okrasti cerkev, kar pa se jima ni posrečilo, ker so cerkvena vrata vzdržala pred njunima vlomilskima poskusoma. Ko sta uvidela, da ne moreta priti na noben način do potrebnega denarja, sta se podala na kvesturo, kjer sta zaprosila za izgonski list. Videmska policija je ugodila njuni prošnji ter ju odposlala v Trst.

Tržaška policija je medtem poizvedovala glede roparskega poskusa v Ul. Romagna. Ker je bilo poslopje, kjer stanuje Vukojevičeva, zelo osamljeno, so policaji menili, da je pri poskusu ropa moral imeti prste vmes kak domačin. Ko so ugotovili, da je bil Radinovich že kaznovan zaradi tatvine, so ga takoj prijeli ter strogo zaslišali. Mladenič je takoj priznal svojo krivdo ter obtožil sopajdaša Boschina.

Kazensko sodišče, ki mu predseduje dr. Edel, je spoznalo oba mladeniča za kriva ter obsodilo Boschina na 1 leto, 5 mesecev in 10 dni zapora ter 16.000 lir globe. Poleg tega je bil navedeni obsojen tudi na 7000 lir denarne kazni zaradi nedovoljene nošnje orožja (pendrek). Radinovicha pa so sodniki obsodili na 2 leti, 2 meseca zapora in 23.000 lir globe.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. maja se je rodilo v Trstu 13 otrok, umrlo je 5 oseb.

RODILI SO SE: Alberto Busdraghi, Patrizia Argentini, Giorgio Annunziato, Mariagrazia Vergerio, Diego Mezgec, Lorenzo Rerecich, Vittorio D'Amico, Giuliana Arzon, Edi Bonifacio, Massimo Ziberna, Elena Scaggiante, Erna Osbich in Paolo Fattorini.

UMRLI SO: 84-letna Amalia Taverna, 33-letni Marcello Furlan, 76-letna Mercede Bonelli, 52-letna Elfrida Glavina por. Simonetti in 56-letna Maria Salvador vd. Dovier.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; Marchio Ul. Ginnastica 44; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Valute

	Trst
dolar	619.85
švicarski frank	143.37
funt šterling	1734.50
francoski frank	126.10
marka	156.29
šiling	23.80
dinar	—.70
marengo	4700.—
zlato	707.—

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	118	200	188
limone	94	129	118
češnje	60	220	118
jagode	118	240	153
jabolka I.	83	235	176
jabolka II.	59	118	88
beluši (špargeljni)	120	350	180
pesa	40	70	60
artičoke	7	20	15
cikorija	25	40	30
čebula	59	80	65
razna solata	50	100	80
prva solata	180	250	200
krompir	31	66	33
nov krompir	47	100	88
grah	53	110	88
paradižnik	118	353	200
zeleni radič I	200	300	250
zeleni radič II	40	150	100
špinača	40	100	70
bučice	47	260	94

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

PROSVETNO DRUŠTVO v ŠKEDNJU

Ob dvajseti obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte priredi prosvetno društvo v Škednju razstavo o nastanku in delovanju OF. Vabimo člane in prijatelje društva, da se udeležijo otvoritve, ki bo v soboto, 20. maja 1961 ob 20.30 v društvenih prostorih v Skedenjski ulici 124/I. Razstava bo odprta še v nedeljo 21. maja od 9. do 12. in od 20. do 22. ure.

Čestitke

Pred dnevi so na univerzi proglasili rezultate izpitov za tolmače in prevajalce na mednarodnih konferencah. Od enajstih kandidatov, pet jih je bilo proglašenih za «tolmače na konferencah», šest pa za «prevajalce-tolmače».

Za «tolmača na konferencah» je bila proglašena tudi Marija Vera Krajnc (nemščina in francoščina) s 64 od 70 točk.

Prijatelji in znanci ji čestitajo.

—«»—

Nezgoda vespistov

Včeraj ob 14.30 so v splošno bolnišnico sprejeli 17 let starega Giovannija De Cesara iz Ul. Galilei 19, kateremu so nudili prvo pomoč zaradi ran in poškodb na desnem stegnu in kolenu, tako da bo za okrevanje potreboval od 8 do 10 dni, ter 18 let starega Giovanni Battista Vitaleja s Trga Libertà 9, ki je imel poškodovano desno ramo, roko in koleno. Vitaleja so zaradi teh poškodb sprejeli na kirurški oddelek, kjer se bo moral zdraviti kakih deset dni. Vitale in De Cesare sta se malo prej vozila z vespo po Nabrežju Grumula proti Campo Marzio, ko je moral Vitale, da bi se izognil nekemu pešcu, ostro zaviti, a je pri tem izgubil oblast nad vozilom. Oba sta seveda padla in se pri tem poškodovala.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

—«»—

Tatovi ne mirujejo

Neznani tatovi so vdrli ponoči v skladišče gradbenega in sanitarnega materiala v Istrski ulici 155. Najprej so preplezali zid, na dvorišču pa so razbili šipo pisarniškega okna in tako vdrli v pisarno. Iz nje so odnesli pisalni stroj, električni brivski aparat, par rokavic, dva para škarij, odejo in 8.000 lir v kovancih po 50 in 100 lir. Ko je lastnik skladišča, 39-letni Ernesto Ugussi iz Ul. San Giacomo in Monte 2, prišel zjutraj v pisarno, je takoj ugotovil, da so ga ponoči obiskali tatovi in je tatvino nemudoma prijavil policiji. Skupno je Ugussi utrpel 75.000 lir škode.

Tatvino vespe je prijavil 20 let stari Attilio Cesanelli iz Ul. Benussi 5. Ponoči jo je pustil na cesti blizu svojega stanovanja, zjutraj pa je ni bilo več. Tudi 17 let staremu Claudiu Pagliadi iz Ul. Petronio 2 so ukradli lambreto, ki jo je pustil ponoči na cesti pred hišo, kjer stanuje.

Tatvini lambrete sta končno prijavila še 54 let stari Giovanni Zappi iz Ul. Maiolica 12 in 29 let stara Laura Brecelli iz Drevoreda Sanzio št. 24.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil v starosti 33 let naš nepozabni sin in brat

MARCELO FURLAN

Pogreb dragega pokojnika bo danes v četrtek ob 17. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Žalujoči starši, sestra z možem in malo Nadio in zaročenka Marija

Nabrežina, 18. V. 1961.

S težkim srcem javljamo, da je po dolgi in mučni bolezni dne 17.V. t. l. preminil naš dragi soprog in brat

MARCEL SANCIN

Pogreb bo danes 18. t. m. ob 17. uri iz hiše žalosti, Ulica Giardini 57.

Na željo dragega pokojnika naj se darovi namesto cvetja podele v dobrodelne namene.

Škedenj, 18. maja 1961.

Žena Pavla, sestra Angela ter ostalo sorodstvo

Naše drage

AVRELIJE SANCIN

ni več med nami.

Žalostno vest sporočata žalujoči družini BENIC in SANCIN.

Pogreb nepozabne pokojnice bo jutri, v petek, 19. t. m. ob 16.30 izpred mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani, kjer jo bomo položili v družinsko grobnico.

Trst - Celje - Maribor - Sydney, 17. maja 1961.

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo, 21. t. m. ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»
PAVEL GOLIA:
SNEGULJČICA

GLASBENA MATICA TRST

Danes 18. maja ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9/I
glasbeni večer
s sodelovanjem gojencev šole Glasbene Matice
Vljudno vabljeni!

GLEDALIŠČA

VERDI

Drevi ob 21. uri bo zadnji koncert Tržaške filharmonije. Dirigira Sergiu Celibidache. Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

KINO

Nazionale 16.00 «Divizija Lebensborn». Ljubezen po naročilu Hitlerja.
Fenice 16.00 «Zorrovo maščevanje».
Excelsior 16.00 «Hotel Adlon».
Filodrammatico Danes zaprto.
Grattacielo 16.00 «Kako lepo je živeti», Alain Delon, Barbara Lass, Gino Cervi, Rina Morelli, Paolo Stoppa.
Arcobaleno 16.00 «Ognjena vihra nad Normandijo».
Supercinema 16.00 «South Pacific», Mitzi Gaynor, John Kerr.
Alabarda 16.00 «Kakšna ženska, kakšni dolarji», Dalida. Prepovedano mladini.
Aurora 16.30 «Kraljica Amazonk». Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 «Peščeno morje».
Garibaldi 16.30 «La ciociara», Sofia Loren, Jean Paul Belmondo. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Capitol 16.30 «Čudovita sedmorica», technicolor. Yul Brynner, Steve Mac Queen. Tretji teden.
Impero 16.00 «Venera v norkah», Elizabeth Taylor.
Italia 16.30 «Francozinja in ljubezen». Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Alles Kaputt». — Dokumenti o Eichmannovih grozodejstvih.
Moderno 16.00 «Toda ne zame», Clark Gable, Carol Baker, Lili Palmer.
Astra 16.30 «Postelja s tremi prostori».
Astoria 17.00 «Nenasitneži», Gabriele Ferzetti, Franca Bettoia. Prepovedano mladini.
Vittorio Veneto 16.30 «Deset herojevih sekund», Jeff Chandler.
Ideale 16.00 «Rebeka (prva žena)».
Marconi 16.00 «Lov na moža», technicolor, Sandra Mondaini, Ennio Girolami.
Savona 16.00 «Koža herojev», Alan Ladd, Sidney Poyntier.
Odeon 16.00 «Italijani norijo», Maurizio Arena, Gabriella Pallotta.

RAZNA OBVESTILA

Tržaški filatelistični klub «L. Košir», vabi vse člane na sestanek, ki bo v nedeljo 21. t.m. od 10. do 12. ure v novih prostorih **kluba Ul. Montecchi 6.** Vsi člani so vabljeni, da si ogledajo nove sedež in prevzamejo zadnje novitete. — Odbor.

Ob smrti svojega dolgoletnega člana Marcela Sancina izreka prosvetno društvo Škedenj družini iskreno sožalje.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Omejevanje rojstev

VPRAŠANJE: *V časopisih sem bral, da naraste prebivalstvo na zemlji vsako leto za 55 milijonov. Ali ne bi bilo prav, da bi se v sedanjem gospodarskem položaju rojstva omejila, saj trpi so statistikah OZN tretjina prebivalstva sveta lakoto.*

ODGOVOR: Zvišanje števila prebivalstva na svetu skrbi vse države in vse tiste, ki nosijo kakšno odgovornost. Res je, da bi lahko z ukrepi, ki bi spremenili gospodarski ustroj in proizvodno usmeritev, to vprašanje rešili. Po drugi strani pa je tudi res, da je potrebno nadzorstvo nad rojstvi, sicer ne v obliki malthuzianizma, marveč ker se je treba zavedati važnosti vprašanja rojstev in rodnosti ter svobode izbire časa, ko si želijo starši, da se jim rodi otrok.

V Italiji deluje na tem področju, seveda z velikimi težavami, AIED (italijansko združenje za demokratsko vzgojo), ki ima svoje posvetovalnice v Milanu, Rimu in Neaplju. Namen tega združenja je, da vzgaja državljane v zavesti, da je vprašanje rojstev zelo važno in da ga je treba obravnavati zavestno in ne nagonsko. Seveda pa ne bo mogoče uvesti v Italiji učinkovitega nadzorstva nad rojstvi, če ne bodo ukinili člena 553 kazenskega zakonika, ki kaznuje vsako omejevanje rojstev, ter člena 112 zakona o javni varnosti. V obeh primerih gre za tipično fašistične predpise, ki ne bi smeli več veljati 18 let po padcu fašizma. Zato je vprašanje nadzorstva nad rojstvi zelo pereče. To vprašanje bi morali smatrati za javno državno službo, kakor delajo v raznih zahodnih državah, v Indiji, na Kitajskem itd. Prepuščati vso to vprašanje čistemu nagonu, je namreč zelo zastarelo.

Pokojnine državnih uradnikov

VPRAŠANJE: *Rad bi vedel, ali zgubi državni uradnik, ki ga obsodijo za kak prestopek, ne le službo marveč tudi službena leta in s tem pravico do pokojnine, oziroma ali ima njegova družina pravico do pokojnine.*

ODGOVOR: Če kakega uradnika obsodijo, to še ne pomeni, da zgubi pravico do pokojnine ali do odpravnine, če ni dosegel predpisanih službenih let za upokojitev, čeprav pa zgubi pravico do službe. Pravico do pokojnine zgubi le, če zgubi zaradi obsodbe tudi pravico do trajnega dostopa v javne sluzbe, ali pa če je obsojen zaradi podkupovanja, sleparij na škodo zasebnikov ter podobnih prestopkov. Razen tega zgubi pravico do pokojnine tudi uradnik, ki ga odpustijo iz državne službe in za katerega posebna posvetovalna komisija, sestavljena iz treh sodnikov in dveh upravnih funkcionarjev ugotovi, da je napravil prestopek, ki predpostavlja izgubo pravice do pokojnine. Zaradi tega je pač odgovor odvisen od tega, zakaj je bil uradnik obsojen. Na vsak način imajo žena in otroci vedno pravico do pokojnine, če je imel mož dovolj službenih let, oziroma imajo pravico do tri četrt vsote odpravnine, ki bi jo mož oziroma oče dobil.

—«»—

Dva nerodna padca

Z avtom Rdečega križa so pripeljali v splošno bolnišnico 72 let starega Umberta Iva iz Ul. Gozzi 7, katerega so zaradi verjetnega zloma leve stegnenice sprejeli s prognozo okrevanja v dveh mesecih na ortopedski oddelek. Ivo je ob prihodu v bolnišnico povedal, da je že predvčerajšnjim zvečer padel po stopnišču Belvedere in se pri tem poškodoval.

V stanovanju pa je včeraj zjutraj padla in si zlomila levi gleženj 40-letna Anna Cociani iz Ul. Ginnastica 52, ki je pomagala neki družini v Ul. Imbriani 7. Pospravljala je sobo, ko se je zdrsnila in padla, tako da so jo morali odpeljati v splošno bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v 40 dneh.

Občinska uprava išče 160 novih redarjev

Za službo pridejo v poštev mladeniči od 21 do 30 let

Če pojde vse prav, bomo letos končno zopet imeli mestne redarje, kajti sedaj opravlja to službo zbor upravnih policistov, ki spadajo pod prefekturo. Že večkrat smo pisali, kako se je le malo upravnih policistov priglasilo za službo v zboru mestnih redarjev, ker bi dobivali s prehodom slabšo plačo in je bilo torej čisto razumljivo, da jih je za to službo malo priglasilo. Zato je občina prvi natečaj celo ponovila.

Aprila meseca je razpisala občina drugi natečaj, tokrat za civilne policiste, ki so bili vsaj tri leta v službi. Na podlagi tega natečaja se je pripavilo samo okrog 20 civilnih policistov, medtem ko se je prijavilo pred njimi samo 16 upravnih policistov. Ker je bil prvi natečaj razpisan za 200 mest v občinski redarski službi, jih je torej ostalo sedaj na razpolago še okrog 160.

Za teh 160 mest je razpisala občina natečaj sedaj in se ga lahko udeležijo vsi občani, ki imajo za to pogoje in ki so stari od 21 do 30 let. Pogoji za sprejem v zbor mestnih redarjev so spričevalo male mature, to je nižje srednje šole, ali enakovredno spričevalo, omenjena starost (starejši so lahko le stalni občinski in pokrajinski uslužbenci, ki bi radi presedlali v to službo), italijansko državljanstvo, spričevalo o dobrem vedenju, zdrav život, najmanj 1,70 m višine in odslužitev vojaškega roka oziroma ureditev vojaških obveznosti.

Prošnje za natečaj je treba spisati na kolkovanem papirju 100 lir ter jih je treba nasloviti županu, vložiti pa pri glavnem protokolu županstva na Trgu Unità 4, soba 32. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 21. junij ob 14. uri. Prošnji je treba dodati morebitne dokumente, ki dokazujejo, da ima prosilec kake prednosti pred drugimi za nastavitev (seveda če jih imaa), morebitno potrdilo, da ima tisti, ki je presegel določeno starostno dobo, pravico do te službe, to je da je že zaposlen v omenjenih javnih ustanovah, potrdilo (odrezek) o plačilu 200 lir za tečaino takso, naslovljeno na občinsko zakladnico, dvojni seznam predloženih dokumentov na navadnem papirju. Vsi prosilci bodo morali opraviti zdravniški pregled in občina jih bo zavrnila za sleherno telesno nepopolnost, ki bi utegnila zavirati učinkovito opravljanje službe.

Izpiti, o katerih bodo seznanili prosilca z osebnim pismom, se bodo nanašali na pismeno nalogo o argumentu, ki se tiče ciljev zbora mestnih redarjev, rešitev ene ali več računskih nalog, osnovno znanje o ustavni in upravni ureditvi države in krajevnih ustanov, osnovno poznavanje kazenskega zakonika in enotnega besedila zakonov javne varnosti, poznavanje predpisov o prometu, poznanje pravilnika o mestni policiji, higieni in predpisih o stavbarstvu. K ustnim izpitom ne bodo pripuščeni tisti prosilci, ki dobe red z manj kot 6 desetink v kaki pismeni nalogi. Nadalnje informacije o natečaju in kopijo oklica natečaja lahko dobe prizadeti na II. oddelku za osebje v drugem nadstropju tržaškega županstva, soba št. 254.

—«»—

Kolo vozička ga je ranilo

Na zelenjadnem trgu na debelo se je včeraj zjutraj ponesrečil 38 let stari Giuseppe Bertolli iz Ul. Gatteri 10. Vozil je ročni voziček, toda pri manevriranju ga je kolo močno udarilo v levi gleženj. Mislil je, da ne bo nič hudega, toda ker bolečine niso ponehale, se je ob 13.45 odpravil z avtom RK v bolnišnico. Tu so ga sprejeli na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti od 10 do 40 dni. Zdravniki so namreč mnenja, da si je Bertolli gleženj zlomil.

IZLETI

Barkovljansko prosvetno društvo prosi vse tiste, ki so se vpisali za izlet k izviru Soče, ki bo v nedeljo 21. maja t.l. z odhodom ob 5.30 izpred barkovljanskega vrta, da danes poravnajo prevozne stroške v znesku 1000 lir, ker je povpraševanje po mestih veliko in bodo prišli v poštev predvsem tisti, ki bodo poravnali prevoznino. V primeru, da bo tudi v nedeljo stavka prevoznikov, se bo izlet prenesel na kako poznejšo nedeljo, kar bo pravočasno objavljeno.

* * *

IZLET SPDT V LOGARSKO DOLINO

SPDT priredi v dneh 1. in 2. julija izlet v Logarsko dolino v Zgornji Savinjski dolini pod Kamniškimi planinami. Prosimo vpisnike, da poravnajo voznino in dvignejo številke sedežnega listka.

DAROVI IN PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pok. Marcela Sancina darujejo družina Lavrenčič in hčerke Sonja, Marjana in Milena 10.000 lir za Dijaško Matico.

V isti namen darujejo družina Mirko Sancin 3000 in Srečko in Kristina 2000 lir.

Namesto cvetja na grob dragemu prijatelju Marcelu daruje Albin in Slava 1000 lir za Dijaško Matico.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

NOVO:
Hutchion: *Kanada* L 1.900.—
Ivan Ulepič: *Izdelujmo opremo za športno potapljanje* L 260.—

MALI OGLASI

OBISCITE VELETRGOVINO FELICE - Trst, Ulica Carducci 41. Kupili boste: bunde dežne plašče, blače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najboljših vrst po res konkurenčnih cenah.

TRAFENKA za manufakturno trgovino v središču mesta dobi takoj službo. Slovensko gospodarsko združenje, Ul. F. Filzi 8, tel. 38-808.

Kino na Opčinah

predvaja danes 18. t. m. z začetkom ob 18. uri Lux film:

«Kričači na zatožni klopi»

(Urlatori alla sbarra)

Igrajo: JOE SENTIERI — MINA — ADRIANO CELENTANO

Goriško-beneški dnevnik

Volilno zborovanje KPI v Pevmi in na Oslavju

„Komunisti bomo poskrbeli za izvolitev Slovenca v goriški občinski svet"

Tako je na včerajšnjem zborovanju izjavila kandidatka Marija Selič - Miladin Černe: «Samo levičarske stranke razumejo in podpirajo našo pravično borbo»

Včeraj zvečer je na volilnem zborovanju KPI v Pevmi govornica Marija Selič izrazila prepričanje, da bodo Slovenci glasovali za napredne liste, predvsem pa za komuniste. Oddali bodo glas za KPI zaradi tega, ker se je stranka vedno dosledno borila za obrambo narodnih pravic Slovencev, ker se je borila proti odstranitvi spomenika padlih partizanov v Pevmi, proti izgonu najemnikov ustanove Tre Venezie, proti postavitvi spomenika D'Annunziu v Ronkah, ki je predstavljal simbol revanšizma fašistične desnice, ki jo je podpirala KD, proti sosedni Jugoslaviji. «Vedno smo se zavzemali za odprtje meje, kar se je tudi uresničilo in pripomoglo k zboljšanju vzdušja v Gorici. Nam komunistom je to v veliko zadoščenje», je dejala Marija Selič, in nadaljevala, da «ni demokratičnega napredka v državi, niti ni mogoče izbojevati pravic za slovensko manjšino brez komunistov. Mi, komunisti bomo poskrbeli za izvolitev slovenskega predstavnika v občinski svet».

Potem je govoril nedovisni kandidat na listi KPI Miladin Černe, ki je dejal, da je možnost obstoja in razvoja slovenske manjšine v Italiji samo ob podpori levičarskih strank, ki edine razumejo in podpirajo našo pravično borbo. Govoril je o potrebi enakopravnega življenja slovenske manjšine v Italiji ter dejal, da so demokristjani že leta 1948 na prvi seji občinskega sveta v Gorici preprečili slovenskemu svetovalcu, da bi govoril v materinščini.

S takšno KD hodi v korak Slovenska demokratska zveza, ki vedno glasuje za njene proračune in njene predloge, čeprav je vsem znano, da je KD naša huda sovražnica.

Miladin Černe je nato dejal da na veliko urejujejo mestno središče, medtem ko se okoliške vasi zanemarjajo. Mestna uprava se briga za okolico samo takrat, kadar je treba zgraditi begunska naselja na strnjenem slovenskem ozemlju, kot se je zgodilo v Štandrežu in v Pevmi, ker se s priselitvijo tujerodnega prebivalstva skušajo ti kraji potujčiti.

Ko je govoril o veličastni zasedbi podgorske tekstilne tovarne in zborovanju na Travniku, je pohvalil prebivalce Pevme in z Oslavja, ki so zbrali toliko blaga in denarja za stavkajoče. Za pravično borbo tekstilcev so se zavzemale levičarske stranke, ki so jo podpirale naše organizacije, toda liparjev ni bilo nikjer, niti niso te borbe javno podprli.

Pozneje je bilo zborovanje tudi na Oslavju, kjer sta govorila Selič in Zvonko Markovič.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Včeraj na sedežu trgovinske zbornice

Poseben odbor vodi propagando da bi se povečala potrošnja mleka

V začetku junija bo organiziral konferenco, na kateri bo strokovnjak govoril o hranilni vrednosti mleka in njegovih izdelkov

Na sedežu trgovinske zbornice je bila včeraj prva seja pokrajinskega odbora, ki vodi propagando za večjo potrošnjo mleka in njegovih izdelkov. Sestanku so prisostvovali predsednik trgovinske zbornice Giovanni Bigot, generalni tajnik dr. Candutti, direktor pokrajinske federacije neposrednih obdelovalcev Ballaben, šolska nadzornica Rocco, ki je predstavljala šolsko skrbništvo. Prisotni so bili še dr. Boscherino, pokrajinski veterinar dr. Germinetti, načelnik občinskega zdravstvenega urada dr. Gregorig, dr. Krainer, ki je predstavljal predsednika zdravniške zbornice prof. Carraro, direktor pokrajinskega higienskega laboratorija dr. Principe, direktor pokrajinskega nadzorništva za prehrano Ziberna, predstavnik pokrajinske zveze industrijcev dr. Furlani, predstavnik pokrajinske zveze trgovcev Valentinuzzi in predstavnik zveze diplomirancev iz agrarnih ved dr. Zorzut.

Prof. Marsano je sporočil vsem prisotnim navodila, ki jih je razposlal po vsej državi «Odbor za mleko in njegove izdelke». Ta odbor bo tudi letos organiziral mednarodni dan za večjo potrošnjo mleka, ki bo pod pokroviteljstvom UNICEF, mednarodne organizacije v okviru OZN za detinstvo.

Mednarodni dan za večjo potrošnjo mleka ima namen doseči predvsem dva cilja:

1. Prikazati veliko hranilno vrednost mleka, ki je za osebe kakršnekoli starosti nenadomestljiv vsakodnevni dodatek;

2. s stvarnimi solidarnostnimi oblikami doseči to, da bodo imeli na razpolago dovolj mleka prebivalci tistih področij, kjer se mleko ne prideluje, ali ga imajo premalo.

Odbor je temeljito proučil stanje v naši pokrajini in sklenil organizirati ob priliki tega dne v prvi polovici junija konferenco, na kateri bo govoril univerzitetni docent, ki bo dobro poznal prehrambene vede. Vrhu tega bo odbor propagiral uporabo mleka z raznimi manifesti, ki jih bodo razdelili po šolah in med potrošnike. Predvajali bodo tudi dokumentarni film, ki so ga izdelali za to priliko.

Vsi prisotni so obljubili svoje sodelovanje, da bi čimbolj uspela akcija za povečanje potrošnje mleka in njegovih izdelkov.

—«»—

S SPD na Kambreško

Prihodnjo nedeljo 21. maja priredi Slovensko planinsko društvo iz Gorice enodnevni izlet na Kambreško - Srednje. Odhod z vlakom iz Nove Gorice ob 6.55 do Kanala, od tu peš na Kambreško - Srednje. Popoldne povratek skozi Ročinj v Avče na vlak.

Kosilo bo iz nahrbtnika. Vpisovanje na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1-I. do sobote 20. maja dopoldne. Ker je ta izlet primeren tudi za prvi planinski trening ter je tudi mesec maj za to najbolj ugoden, priporočamo udeležbo vsem tistim, ki si želijo prijetnega razvedrila v lepi naravi.

Povratek z vlakom v Novo Gorico ob 20.20.

Kakšne perspektive nam nudijo upravne volitve

Z napredovanjem levičarskih sil po vsej pokrajini se močno ruši monopolni položaj Krščanske demokracije

Zaradi sestave široko zasnovanih demokratičnih list obstajajo stvarne možnosti, da bo KD izgubila oblast v nekaterih krajevnih organih oblasti

Pripravljalni del upravnih volitev na Goriškem je bil zaključen s predložitvijo kandidatnih list tako za obnovo pokrajinskega sveta kot za obnovo 22 občinskih svetov. Znano je, da v občinah Ronke, Romans (ti dve upravljajo levičarji) in Villesse (kjer prevladujejo demokristjani) občinskih volitev ne bo, ker so bili občinski sveti izvoljeni šele pred kratkim in bodo prebivalci teh občin glasovali le za pokrajinske kandidate.

V ostalih občinah se le v dveh voli s proporcionalnem sistemu, v ostalih pa po večinskem, ker ne dosegajo 10 tisoč prebivalcev. V Gorici in Tržiču so dosedaj prevladovali demokristjani, v Gorici z absolutno večino in ob stalni zunanji podpori svetovalcev SDZ, v Tržiču pa, kjer je imela KD le 15 sedežev od skupnih trideset, je demokristjanski odbor podpiral liberalni svetovalec. V ostalih dvajsetih občinah pa je bil položaj naslednji: v 5 občinah (med katere spadata tudi slovenski občini Sovodnje in Doberdob) so upravljali levičarsko usmerjeni ljudje, v 13 demokristjani, sami ali z raznimi sodelavci, od socialdemokratov do fašistov, v eni slovenski klerikalci (Števerjan), v eni pa neodvisni (Slovrenc ob Moši), ki so jih podprli tudi levičarske stranke.

Politični položaj v vseh občinah goriške pokrajine se je v zadnjih štirih letih precej spremenil. Prvi javni znak za to spremembo so bile volitve za poslansko zbornico in za senat maja 1958, ko so skupno glasovi levičarskih strank močno porasli, ko so socialdemokrati beležili prvič zastoj v svojem napredovanju, ko so fašisti in monarhisti zabeležili korak nazaj.

V zadnjih dveh letih pa se je položaj še bolj spremenil in se nagnil na levo. Vidni znaki za ta naša ugibanja so poostritev sindikalnih borb, za katere nimajo sicer zasluge politične stranke, marveč sindikalna organizacija in povečana sindikalna zavest delavcev, zlasti mlajši generacij, ki so se odlično izkazale ob ognjenem krstu sindikalnih borb. Splošna stavka v Tržiču prve dni marca in v Gorici v mesecu aprilu so zadostni znak za to stanje. Poleg tega je treba poudariti dejstvo, da je levičarska sindikalna organizacija Delavska zbornica dosegla v zadnjih dveh letih zmago za zmago v volitvah za obnovitev notranjih komisij v raznih tovarnah in da je skoro povsod sindikalna socialdemokratska organizacija UIL izginila. Na drugi strani pa so se tudi kretje pričeli prebujati in dokaz za to so nam zadnje volitve v upravne svete bolniških blagajn, kjer je levičarski strokovni organizaciji uspelo predložiti svoje liste v skoro vseh občinah, medtem ko pred leti tega ni bilo mogoče, in istočasno povečati svoje glasove povsod tam, kjer so kandidirale že pred leti.

Najvidnejši zunanji znak, da se je nekaj spremenilo, pa je mestna demokratična lista v Gradiški, na kateri ne kandidirajo več samo komunisti in socialisti, kot se je dogajalo v preteklosti, marveč jo vodijo predvsem neodvisni možje, pristaši ustanovitve avtonomne dežele, sodelujejo pa socialisti, komunisti in tudi nekateri socialdemokrati. Na tej listi kandidirajo zelo znane osebe, ki so se volivcem predstavile z jasnim programom in obstaja dejanska možnost, da bi to občino, ki je med največjimi v pokrajini, dobila v upravo prav ta napredna sila, medtem ko je bila krščanska demokracija v resnih škripcih za sestavo svoje liste in je njen položaj še bolj otežkočen s predložitvijo tretje, fašistovske liste, katerih glasovi so se v preteklosti osredotočili na listo KD.

Primer «tretjih» list je viden v celotni pokrajini in to v glavnem po krivdi ali zaslugi same krščanske demokracije, ki je tokrat jasno zahtevala, tudi v programskih izjavah, absoluten monopol zase v vodenju upravne politike. Takšni nameri so se postavili po robu na eni strani skupine socialdemokratov, na drugi pa liberalci, fašisti in tudi neodvisni možje, ki so v preteklosti sodelovali s KD. V Foglianu je tako nastala tretja lista socialdemokratov in liberalcev, v Zagraju tretja lista socialdemokratov in neodvisnih, v Gradežu tretja lista fašistov in neodvisnih, v Krminu tretja lista neodvisnih in pristašev desničarskih strank. V Farri so nekateri demokristjani, ob podpori neodvisnih in komunistov ter socialistov, postavili opozicijsko listo uradni demokristjanski listi. Prav tako so se socialdemokrati ločili od demokristjanov v občini San Pier d'Isonzo, kjer so postavili svojo lastno listo, in v občini Medea, kjer kandidirajo na opozicijski listi socialisti, socialdemokrati in neodvisni, medtem ko imajo komunisti svojo listo, in kjer je bilo mogoče z malo več dobre volje z obeh strani predložiti skupno opozicijsko listo, ki bi imela možnost dobiti tudi upravo v svoje roke.

«Tretjo» listo, tudi to not v opoziciji klerikalni struji, ki se tu izraža v SDZ ali kot jo lokalno imenujejo Kmetsko-delavska zveza, imamo tudi v Števerjanu.

Položaj v pokrajini je torej naslednji: povsod liste krščanske demokracije, tu pa tam s sodelovanjem pristašev raznih strank in neodvisnih; povsod levičarske liste, sestavljene v veliki večini primerov od socialistov, komunistov, neodvisnih: v nekaterih krajih imajo te liste značaj splošne odpore monopolu krščanske demokracije in niso izrazito levičarske. V nekaterih občinah pa sestava «tretjih» list, ki so različno pobarvane.

Končno še beseda o dveh občinah, kjer se glasuje s proporcionalnim sistemom. V Gorici je osem list, ki so bile predložene v naslednjem vrstnem redu: fašisti, socialdemokrati, SDZ, komunisti, demokristjani, socialisti, monarhisti in liberalci. V Tržiču nastopa prav tako osem list, in sicer: komunisti, socialisti, demokristjani, socialdemokrati, republikanci, liberalci, monarhisti in fašisti. V borbi za sedeže v pokrajinskem svetu pa kandidira devet list, ker so se republikanci predstavili na teh volitvah, sicer bolj iz nekakega prestiža, kot pa v upanju, da bi dosegli količnik, ki je zelo visok in zanje nedosegljiv.

Kakšni so izgledi za rezultate volitev? Volilna kampanja nam ne more dati odgovora, bodisi ker je šele v začetku, bodisi ker se je zunanji izgled volilne kampanje precej umiril. Nič več ni kričeče propagande po vseh zidovih in natrpanih trgov na zborovanjih, kot je bilo nekoč. Prevladuje kapilarna propaganda. Sicer pa je možno, da bo marsikatera uprava v naši pokrajini spremenila gospodarja po 29. maju. Takšna možnost je na vidiku v Gradiški, v Foglianu-Redipuglii, v Staranzanu in morda še kje drugje. Tudi v Tržiču bodo rezultati prinesli kakšno spremembo in tega se KD boji, tako da je javno pozvala volivce, naj ji dajo glasove, da bo tako dosegla absolutno večino. Prav tako bo verjetno težko dosegla ponovno absolutno večino v Gorici, medtem ko je ne bo na noben način imela več v pokrajinskem svetu.

m. v.

Danes v «NAZIONALE»

IZREDNA PREMIERA

KRASNA DEKLETA SO PODLEGLA NEZNANIM MOŠKIM, DA BI USTVARILA IZBRANO RASO

MARIA PERSCHY
JOACHIM HANSEN
HARRY MEYEN
EMMERICH SCHRENK

DIVIZIJA „LEBENSBORN"

(LJUBEZEN PO HITLERJEVEM UKAZU)

Režija WERNER KLINGLER
Distr. ATLANTIS FILM
Produkcija ALFA FILM - ESCL. TRANSOCEAN - FILM

MLADINI POD 16. LETOM VSTOP PREPOVEDAN

Letališče pri Ronkah prično takoj graditi

Porabili bodo 520 milijonov lir prispevkov lokalnih ustanov - Predvidevajo, da bo letališče dograjeno spomladi 1962. leta

Z dekretom predsednika republike, ki so ga registrirali v teh dneh in ki ga bodo v kratkem objavili v Uradnem listu, bo priznana juridična osebnost konzorciju za gradnjo letališča pri Ronkah in bo odobren nov statut, ki omogoča ustanovi upravljanje ter gradnjo letališča. Na osnovi novega statuta bodo sklicali občni zbor in izvolili nove člane upravnega odbora med predstavniki tistih ustanov, ki so največ prispevale za gradnjo letališča.

Istočasno tudi nameravajo takoj pričeti z nakupom zemljišč in gradnjo letališča, za kar bodo porabili 520 milijonov lir, ki so jih dale na razpolago lokalne ustanove. Še vedno pa ni dokončno urejeno vprašanje državnega prispevka, ki ga mora dati ministrstvo za obrambo. To ministrstvo je sicer zagotovilo prispevek 780 milijonov lir, ni pa določilo datuma, kdaj bo to vsoto izplačalo niti načina izplačila, ker nima na razpolago zadostnih fondov, ker sedanji proračun ministrstva za obrambo pod postavko letališča ne razpolaga s sredstvi.

Po izjavah sedanjega upravnega odbora zadostuje vsota 520 milijonov lir za nakup zemljišč in za gradnjo nekaterih najvažnejših del pri gradnji letališča. Na tej osnovi je upravni svet na pobudo tržaške občine, pokrajinske uprave in tržaške trgovinske zbornice sklenil, da se z gradnjo prične brez odlašanj. Računajo, da bo lahko pričelo novo letališče pri Ronkah obratovati spomladi 1962. leta, ko bo dograjena 2400 metrov dolga vzletna steza in najbolj nujno potrebne druge naprave.

PSDI obsoja razdelitev skrutinatorskih mest na voliščih

Ko je volilni urad za goriško občino pred nekaj dnevi objavil imena 275 skrutinatorjev, ki bodo na 55 voliščih v goriški občini predstavljali 8 strank, ki se potegujejo za zaupanje volivcev, smo v našem listu obsodili način, po katerem je volilna komisija razdelila število skrutinatorjev. Napisali smo, da so KD prisodili kar 126 skrutinatorjev, ostalih 90 pa fašistom in PSDI, ki so tako prejeli eno tretjino vseh skrutinatorjev. Vse demokratične stranke so z ogorčenjem sprejele ta diskriminacijski ukrep.

Včeraj je svojo obsodbo izrekla tudi goriška federacija PSDI v posebnem tiskovnem sporočilu, ki ga objavljamo v celoti, da bi si čitatelji lahko ustvarili jasno sliko, kako gleda ta stranka na to vprašanje:

«Demokristjanski integralizem, ki smo ga tolikokrat obsodili kot kronično zlo, zajema stranko relativne večine. Ponovno se je ta integralizem uveljavil, ko so imenovali 275 skrutinatorjev za 55 volišč v goriški občini.

Predstavnik KD v volilni komisiji je namreč dosegel za svojo stranko kar 126 skrutinatorjev, to se pravi dva demokristjanska skrutinatorja za vsako volišče, na 16 voliščih pa celo po tri skrutinatorje, ne da bi se pri tem upoštevale pravice ostalih sedmih strank, ki sodelujejo na občinskih volitvah.

Na upravičene pritožbe ostalih članov volilne komisije je predstavnik KD utemeljil svojo zahtevo s tem, da je stranka dobila na zadnjih upravnih volitvah leta 1956 skoraj večino glasov.

Volilni zakon, ki določa 5 skrutinatorjev za vsako volišče, ne govori o tem, da se morajo skrutinatorji zbrati na podlagi števila glasov, ki so bili oddani na volitvah, ampak skrbi za to, da bi volitve potekale pravilno, brez sleparij in da bi jih nadzorovalo čimvečje število predstavnikov kandidatnih list.

V Gorici do tega ni prišlo, ker se je demokristjanski integralizem požvižgal na morebitne obtožbe o nedemokratičnosti in se njegovi predstavniki izgovarjajo, da z njimi slabo ravnajo, ker so v manjšini. (Torej tam, kjer so v večini komunisti in socialisti).»

Tiskovno sporočilo PSDI nadalje ugotavlja, naj bi se goriški demokristjani posluževali v odnosu do ostalih strank «enakih metod kot komunisti in socialisti», medtem ko prigajo demokracijo in svobodo.

Na koncu goriška federacija PSDI opozarja volivce, da se demokristjanska večina polagoma spreminja v diktatorsko obliko vladavine, kar predstavlja veliko nevarnost za demokracijo in za naše mesto.

—«»—

Zborovanja PSI

PSI bo imela prihodnje dni naslednja zborovanja:

V Doberdobu bosta v soboto ob 20. uri govorila poslanec Marangone in Karlo Cernic.

V Sovodnjah bosta v soboto ob 20.30 v prosvetni dvorani govorila senator Solari in Ivo Marinčič.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

v GORICI

CORSO. 16.30: «Borba med vohuni», B. Villmarr in S. Parker. Cinemascope. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VERDI. 17.00: «Naše življenje se začne ponoči», G. Peppard in L. Caron. Cinemascope v barvah. Ameriški film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Umor na 45 obratov», D. Darieux in M. Auclair. Francoski gangsterski film.

CENTRALE. 17.15: «Tolpa vlomilcev», C. Villa in M. Carotenuto. Italijanski film.

MODERNO. 17.00: «Bolj nasilni kot poprej», A. Fabrizi, N. Taranto in M. Riva.

—«»—

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna d'Udine, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 21.4 stopinje ob 15.50 in najnižjo 12.8 stopinje ob 4.30 zjutraj. Vlage je bilo 50 odstotkov.

Šport Šport Šport Šport

V dvoboju slovenskih dijakov v Gorici

Atletika pripadla Tržačanom odbojka pa ponovno Goričanom

Srečanja so bila v torek - Goričani odlični kot posamezniki, Tržačani pa kot celota

V torek popoldne je bilo v Gorici športno srečanje med goriškimi in tržaškimi dijaki. Tokrat je bil na sporedu poleg odbojke tudi atletski dvoboj. Medtem ko so Goričani ponovno zmagali v odbojki, so Tržačani z minimalno razliko premagali svoje nasprotnike v atletiki.

Goriška ekipa lahke atletike se opira na dva odlična atleta: Anselmija in Di Battisto, ki sta sama žela kar štiri zmage. Drugi goriški atleti pa precej zaostajajo za njima in tako v večini primerov niso mogli dobro podpreti njunih prvih mest. Nasprotno pa med Tržačani ni tako močnih posameznikov, a se jim je kljub temu posrečilo zmagati predvsem zato, ker razpolagajoz večjim številom atletov in so vsi več ali manj na isti ravni.

Najprej je bil na sporedu tek na 80 m. Anselmi, ki je mislil na vse discipline, ki so ga še čakale, je tekel ne da bi preveč napenjal svojih moči. Vseeno je dosegel še kar dober čas. Tudi Pilat je z doseženim rezultatom dokazal, da se vrača v boljšo formo. V skoku v višino so vsi tekmovalci skočili čez letvico postavljeno na 1,60 m. Pet cm više pa je uspelo preskočiti samo Di Battisti, medtem ko sta oba tržaška tekmovalca res za las zgrešila. V metu diska je Spacal zmagal s precejšnjo lahkoto, čeprav mu je disk stalno uhajal prehitro iz roke. V metu krogle je Di Battista v prvem poizkusu dosegel rezultat 14,14 m. Spacal se je zaman trudil v vseh svojih metih, da bi ga izpodrinil. Uspelo se mu je le približati na sama dva cm. V daljinj spet lahko delo za Anselmija in spet oba Tržačana na drugem oziroma tretjem mestu. Na 1000 m je Košuta praktično tekel sam od starta do cilja, kar pa ga ni oviralo, da bi ne dosegel odličen čas 2'51". Goričanom se je poznala nepripravljenost za to disciplino. V štafeti 4x100 m je prišla v polni meri do izraza Anselmijeva premoč na kratkih progah; po zadnji menjavi ga tistih pet metrov, ki ga je ločilo od tržaškega atleta, ni moglo ovirati, da bi ne zmagal z lepo prednostjo.

* * *

V odbojki se je več ali manj ponovilo, kar smo že videli v šolski telovadnici pri Sv. Ivanu. Goričani so zmagali, a ne povsem prepričljivo.

V prvem setu se Tržačani niso znašli. Nikakor niso mogli organizirati igre in niso izkoristili svojih dobrih tolkačev. Nasprotno so grešili ob čisto lahkih in navadnih žogah. V drugem setu je igra bolj razživela. Tržačani so le stisnili zobe in se začeli zagrizeno boriti za vsako točko. A tudi Goričani niso hoteli popustiti. Večkrat so ustvarili zmedo s sicer nepremočnimi udarci med neurejenimi vrstami tržaških dijakov. Igra se je tako vlekla in servis je imela zdaj ta, zda ona ekipa, ne da bi uspelo kateri doseči odločilne prednosti. Končno so Tržačani le dosegli dve točki prednosti, ki sta jim omogočili zmago. Tudi tretji set se je začel v korist Tržačanov. Naenkrat pa so močno popustili in se takoj znašli na pragu poraza s sedmimi točkami proti trinajstim. Tedaj so skušali še enkrat napeti vse sile in uspelo jim je zmanjšati razliko za tri točke. A prav v teh zadnjih žogah tretjega seta je postala neoporočenost sojenja prof. Kranerja veliko vprašanje, kajti vse je kazalo, da zna biti s Tržačani pravilno strog v dvomljivih žogah, medtem ko je bil z Goričani vse preveč popustljiv. To je nemalo razburilo ne samo gledalce, ampak tudi igralce, ki so izgubili vsako zaupanje v morebitno rehabilitacijo in tudi samo voljo do igre. To seveda ne zmanjša vrednosti goriške ekipe, ki je pokazala predvsem večjo urejenost, požrtvovalnost in mirnost, čeprav nima v svojih vrstah posameznikov, ki bi bili enako močni Šušteričiču, Drašiču in včasih Veljaku.

TEHNICNI REZULTATI

Atletika

80 m: 1. Anselmi (G) 9"3, 2. Pilat (T) 9"6, 3. Veljak Walter (T) 10", 4. Tence (G) 10"5.

Met diska: 1. Spacal (T) 36.11, 2. Devetak (G) 31.09, 3. Florjančič (T) 30.45, 4. Cetin (G) 28.00.

Skok v višino: 1. Di Battista (G) 1.65, 2. Mozetič (T) 1.60, 2. Veljak Sergij (T) 1.60, 4. Pintar (G) 1.60.

Met krogle: 1. Di Battista (G) 14.14, 2. Spacal (T) 14.12, 3. Neubauer (T) 12.02, 4. Terpin (G) 11.11.

Skok v daljino: 1. Anselmi (G) 6.35, 2. Pilat (T) 5.78, 3. Mozetič (T) 5.26, 4. Bensa (G) 5.10.

1000 m: 1. Košuta (T) 2'51", 2. Fisher (T) 3'05", 3. Švab (G) 3'07", 4. Devetak (G) 3'15".

Štafeta 4x100 m: 1. GORICA (Tence, Di Batista, «Ali», Anselmi) 46"7.; 2. TRST (Pilat, Veljak S., Spacal, Veljak W.) 47"1.

Končni izid:

TRST 35 — GORICA 31

Odbojka

GORICA — TRST 2:1 (15:9, 17:19, 15:10.

S. S.

—«»—

KOLESARSTVO

Gastone Nencini se ne bo udeležil dirke po Italiji

FLORENCA, 17. — Gastone Nencini, ki se je šele pred kratkim opomogel po nezgodi, ki ga je doletela v začetku letošnje kolesarske sezone, je danes javil, da se ne bo mogel udeležiti dirke po Italiji. Kolesar namreč še ni dosegel zadovoljive forme in niti potrebne kondicije.

—«»—

BOKS

Septembra ali oktobra Johansson-Liston?

ŽENEVA, 17. — Bivši svetovni prvak težke kategorije Sved Ingemar Johansson je danes izjavil, da obstajajo možnosti za nastop z Američanom Sonnyjem Listonom, ki naj bi bil septembra ali oktobra. Liston je izzivač sedanjega svetovnega prvaka Floyda Pattersona.

Johansson je še pripomnil, da bo do odločitve prišlo 15. junija. Dvoboj bo v San Franciscu ali v Torontu v Kanadi.

* * *

SAN FRANCISCO, 17. — Ameriški boksar lahke kategorije Harry Campbel, katerega so v ponedeljek po k. o., ki mu je zadal Al Medrano, nujno sprejeli v bolnišnico, je preteklo noč umrl zaradi notranje krvavitve. Campbel, ki je imel 23 let, je bil član ameriške olompijske ekipe.

* * *

HOUSTON, 17. — Ameriški boksar težke kategorije Cleveland Williams je preteklo noč premagal s tehničnim k. o. v peti rundi Argentinca Alexa Miteffa, ki je deveti v svetovni lestvici najboljših boksarjev. Sodnik je dvoboj prekinil potem ko je Williams spravil Argentinca dvakrat na tla.

Prva finalna tekma za pokal pokalnih prvakov

Fiorentina-Glasgow 2:0

Prvi polčas se je končal z 1:0 - Caldow zastreljal enajstmetrovko

GLASGOW, 17. — V prvi tekmi finala za pokal pokalnih prvak je Fioretina danes premagala enajstorico Glasgova z 2:0. Oba gola je dosegel Milan.

80.000 gledalcev je nocoj prisostvovalo srečanju. Domačini so ves čas prvega polčasa ostro napadali, vendar so bili njihovi prodori neučikoviti. Nasprotno pa je Milan dosegel gol potem ko je Petris prestregel žogo, ki je bila namenjena vratarju domačega moštva in jo poslal prostemu Milanu. V 18' je sodnik prisodil enajstmetrovko v korist domačinov, katero pa je Caldow zastreljal.

Tudi v drugem delu igre so domačini neprestano napadali, medtem ko so se gostje mirno in hladnokrvno branili. Po zaslugi vratarja Albertosija, ki je odlično branil, domačini niso mogli zadeti mreže, kar pa se je posrečilo Fiorentini z Milanom in sicer tik pred koncem tekme.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Fiorentina: Albertosi; Robotti, Castelletti; Gonfiantini, Orzan, Rimbaldo; Hamrin, Micheli, Da Costa, Milan, Petris.

Glasgow: Rithchie; Shearer, Caldow; Davies, Paterson, Baxter; Wilson, Macmillan, Scott, Brand, Hume.

Sodnik: Steiner (Avstrija).

Za jug. nogometno prvenstvo

Crvena zvezda-Reka 2:0

BEOGRAD, 17. — V okviru nogometnega prvenstva I. jugoslovanske lige je danes Crvena zvezda premagala v Beogradu Reko z 2:0.

* * *

BUDIMPEŠTA, 17. — V Budimpešti je novosadska Vojvodina danes premagala enajstorico MPK z 1:0 (0:0). Tekma je bila pred 40.000 gledalci in novosadski enajstorici je uspelo po napeti borbi odpraviti domačo ekipo, ki se bori za prvo mesto v lestvici nogometnega prvenstva Madžarske. Edini gol dneva je dosegel v 40' igre Takač.

—«»—

DISCIPLINSKI UKREPI

MILAN, 17. — Na včerajšnji seji je disciplinski odbor nogometne zveze izrekel precej kazni. Med drugimi je kaznoval z 8.000 liramj globe in z opominom igralca Triestine Degrassija, medtem ko je prisodil Frigeriju samo 8.000 lir globe.

Odmevi mednarodnega turnirja za «Nagrado Bor»

Letos kvalitetna udeležba prihodnje leto še boljša

Jugoslovani so že obljubili, da bodo poslali na prihodnji turnir več in tudi kvalitetno boljših igralcev

Mednarodni namiznoteniški turnir za nagrado «Bor» je sprožil val odmevov. Prireditelje so vsi pohvalili za požrtvovalno delo, ki so ga izvršili med pripravami in tudi med tekmovanjem samim in skoraj vsi udeleženci so obljubili, da bodo tudi prihodnjič prisotni.

Posebno Jugoslovani so javili, da bodo na prihodnjem turnirju bolše udeleženi tako številčno kot kakovostno. Kot kaže, je vodstvo Bora na najboljši poti, da ohrani tradicijo tega turnirja, ki bi moral z letom v leto postati boljši in privabiti v naše mesto cvet evropskega namiznoteniškega športa.

Da tudi za to panogo vlada izredno zanimanje se je jasno videlo med turnirjem. Ves čas borb je bilo v dvorani polno gledalcev, ki so v nedeljo med vročimi finalnimi tekmami dosegli za to panogo skoraj rekordno število 300 ljudi. In pokazalo se je, da znajo biti navijači prav tako živahni kot morda med nogometnimi tekmami, saj je večkrat prišlo zaradi dolgotrajnega navdušenega aplavza do številnih prekinitev iger, ki pa poteku seveda niso škodile.

Skratka lahko rečemo, da uspeh ni izostal in da so bili prireditelji za ves njihov trud poplačani s pohvalami, ki so jih izrekli Jugoslovani, Avstrijci, turinski gostje, domači igralci in vodstvo tukajšnje namiznoteniške zveze.

Zadovoljna Avstrijca Wegrath in Kollmann z glavno nagrado — pokalom Bora

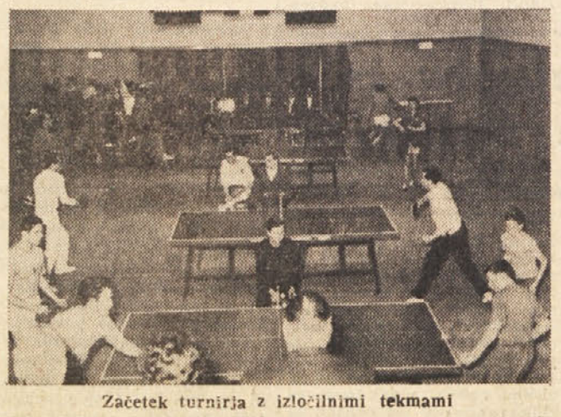

Začetek turnirja z izločilnimi tekmami

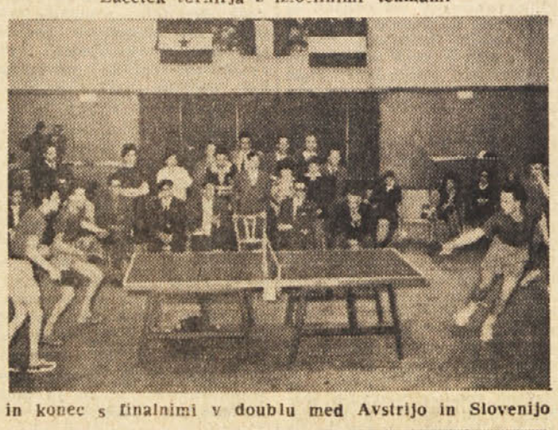

in konec s finalnimi v doublu med Avstrijo in Slovenijo

Drugoplasirani Slovenec Vecko z nagrado — sadnim mlinčkom

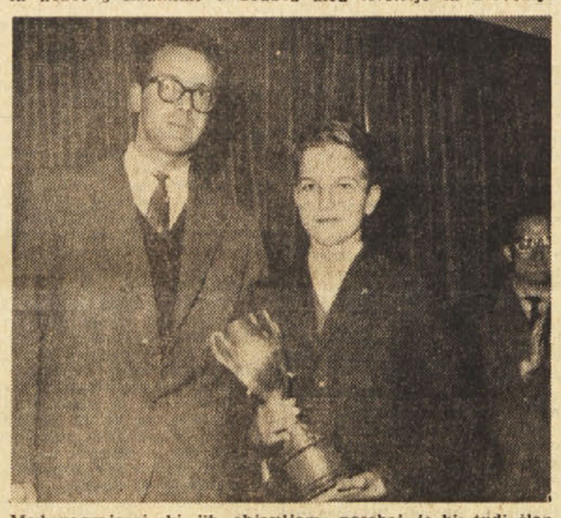

Med nagrajenci, ki jih objavljamo posebej, je bil tudi član SZ Bor Milič, ki si je za zmago med mladinci priboril prvi osebni pokal

Pokal Primorskega dnevnika je pripadel Turinčanu Tosseru

Moretti je kot najbolje plasirani Italijan v glavni skupini prišel do pokala GITeT

Med dekleti je zmagala Di Benedettova. Njej — praktična košara

Tržačan Floramo si je z zmago v III. kategoriji osvoji pokal SKGZ

20. in 21. t. m. v Vidmu vsa deželna atletska elita

Moštveno prvenstvo z udeležbo klubov iz Trsta, Vidma, Gorice, Tržiča itd.

Polisportiva Friuli ima največ možnosti, da doseže prvo mesto

V soboto in nedeljo se bodo v Vidmu zbrali vsi najboljši atleti iz Trsta, Vidma, Gorice, Tržiča in Pordenona v okviru državnega moštvenega prvenstva. Kvalitetno je letos atletika na našem območju dosegla visoko raven in spada med najboljše v Italiji.

Trenutno je tek na 100 m panoga, v kateri je največ odličnih atletov. Najboljši rezultat ima Boccuzzi iz Trsta z 10"9, z le desetinko sekunde slabšim časom pa se za njim vrstijo Anselmi, Nigli in Donati; Savino je progo pretekel v 11"1, okoli 11"2—11"3 pa je več kot 10 tekačev. Videmčan Rosso (100 m 10"9, 200 m 22", 400 m 49"5) ni še prišel v najboljšo formo in zadnje čase je dosegal povprečne rezultate. Prav gotovo pa se je za moštveno prvenstvo temeljito pripravil, da ne bi razočaral v borbi z Goričani in Tržačani.

Oči slovenskih ljubiteljev atletike so uprte v Goričana Anselmija, ki spada med favorite. Pred dvema tednoma je pokazal v Trstu izredno moč, njegov slog pa še ni najboljši. Če mu je v dveh tednih uspelo popraviti napake v zadnjem delu teka, bodo imeli Rosso, Boccuzzi in Nigli zelo težko delo. V teku na 200 m bo zmaga verjetno pripadla Rossu ali njegovemu klubskemu tovarišu Tomaellu, ki ima le za 2 desetinki slabši rekord .Za naslednja mesta so kandidati Anselmi, Savino in Dentesano; drugim še manjka kondicija.

Atleti iz Vidma so popolnoma premočni na 400 m. Prato, Rosso, Tomaello in Zanon (Polisportiva Friuli) in Dentesano (Udinese) imajo vsi čase pod 500 sekund. Prvo mesto bo verjetno odnesel 18-letni Dentesano, ki je velika nada italijanske atletike. Pred kratkim je tekel v Trstu 50"3. Čas zanj ni izreden, dosegel pa ga je brez vsakega večjega napora, kar kaže, da lahko doseže rezultat okoli 49" ali celo manj, če je konkurenca ostrejša. Prato bo tekel 800 m brez nasprotnikov; s časom 1'54"4 je za več kot 6 sekund boljši od ostalih. Tekel bo morda tudi na 1500 m, kjer mu je Tržačan Bellen enakovreden tekmec. Če bo atleta bolj zanimal čas kot prvo mesto, je rezultat okoli 4'05" zagotovljen. Po navadi pa sta Prato in Bellen izredno previdna, ko skupaj tečeta 1500 m. Teki na 5000 in 10000 m so, kot vse težje discipline, kaj malo popularni med športno mladino; Bellen na krajši progi in Bruni iz Polisportive v teku na 10 km bosta skoraj gotovo prva, trenutno veljata 15'55" oziroma 34'.

V vseh štirih skokih so bili doseženi letos odlični rezultati, predvsem po zaslugi Tržačanov in Goričana Medesanija. Že v začetku sezone je Medesani izboljšal deželni rekord na 1,92 m in zanj so se začeli zanimati tudi zvezni trenerji. V Vidmu bo nastopil verjetno tudi Pavlica, ki po zadnjih vesteh stalno skače 1,85. Prijetno presenečenje pripravi lahko Zampieri, ki je v stalnem napredku, medtem ko drugi za sedaj še ne predstavljajo resne nevarnosti za odličnega Goričana.

V troskoku ima najboljši rezultat Medesani in njemu bo prvo mesto ogrožal le Ongaro iz Fiamme. Gentilliju je bolezen za nekaj časa preprečila vsak trening in ne more računati na boljše rezultate, medtem ko se Videmčan Cadin še ni prebil čez mejo 14 m. V skoku ob palici je Medesani ponovno absolutni favorit; v zadnjih tekmah je pokazal, da je blizu novega deželnega rekorda in v Vidmu upamo da mu bo uspelo. Brigante se ponovno bliža 3,60 m, Rossetti pa mu je postal nevaren tekmec. Od slovenskih skakalcev bo tekmoval samo Veljak, ker si je Neubauer prejšnjo nedeljo poškodoval nogo. Veljak ima rekord 3,20 m, že večkrat pa je za malenkost zgrešil 3,40. Želimo mu, da končno preskoči to višino. V skoku v daljino ni tekmovalca, ki bi bil odločno boljši od ostalih; Donati in Blason imata nekaj prednosti, vendar bi njun poraz ne predstavljal presenečenje. Z zanimanjem pričakujemo nastop Anselmija. Slovenski atlet je izredno hiter, manjka mu pa treninga v tej disciplini.

V metih krogle in diska imajo prednost Videmčani, Schira iz Ginnastice Triestine je najboljši v kopju, Boschini iz Tržiča pa v kladivu. Castellarin in Zat (oba Polisportiva Friuli) mečeta kroglo čez 14 m, v disku pa so njuni rezultati okoli 44 m. Atlet Poserina (CRDA) je lani predstavljal edino oviro za oba odlična metalca iz Vidma. Letos še ni nastopil in kaže, da sploh še ni začel trenirati. V metu kopja bo Schira gotovo zmagal, ker Mersini, ki mu je enakovreden tekmec, ne bo nastopil zaradi resne poškodbe na desni roki. Sedmak je v zadnjem času dobil v kladivu novega konkurenta v Pečarju, če pa bo nastopil Boschini, državni juniorski rekorder in italijanski absolutni prvak, se bo moral slovenski atlet zadovoljiti z drugim mestom, ker meče Tržičan okoli 55 m.

V teku na 110 m z ovirami je Svara popolnoma sam; državni rekorder in prvak je že dosegel dobro formo. Svara ima rekord 14", katerega je izenačil v nedeljo in spada med najboljše v Evropi; na olimpiadi se je uvrstil v polfinale.

Obe štafeti bosta na zelo visoki ravni: na progi 400 m ima potencialno najboljše moštvo Ginnastica Goriziana; žal njena četvorica ne pozna dobro tehnike predaj. Med ostalimi ekipami ima Ginnastica Triestina nekaj prednosti. V teku na eno miljo bo Polisportiva, ki je lani v postavi Rosso, Zanon, Tomaello, Prato z 3'15"8 dosegla tretji najboljši čas v Italiji, brez nasprotnikov. Za drugo mesto se bosta borila Libertas in Udinese, ki imata izenačeni ekipi z rezultatom med 3'25" in 3'30".

V končnem plasmaju bo Polisportiva Friuli zanesljivo prva; Goriziana, Fiamma, Udinese, Ginnastica in Libertas pa se bodo borili za častna mesta.

BRUNO KRIŽMAN

Ivo Andrić OBRAZI

(Nadalj. s 3. strani)

kadar je bila doma. Sedel sem in zanosno gledal njen obraz, ki ga nikoli več nisem pozabil. V njenem izrazu je bilo nekaj sanjavega in odsotnega in njene velike oči so zasenčevale vse ostale dele. Imela je temne, ne povsem črne oči v katerih so se prelivali zdaj safirno modri zdaj temnozlati odsevi neke svetlobe, katere vir ni bil viden. V presledkih so ti odsevi izginjali in njene nekoliko močneje izbočene oči so ugašale in postajale prazne, kakor oči antičnih boginj. To so bile nevsakdanje, bleščeče, kratkovidne in skoraj nepremične oči, ki jih je ona prižigala in ugašala od znotraj, popolnoma suverено, po nekih samo njej znanih zakonih, oči s katerimi je bolj želela slepiti in zapeljevati kakor pa gledati in videti. Jaz sem jih gledal z nedolžnim otroškim občudovanjem, vendar ne za dolgo. Se istega leta, ko se je vselila, jo je v istem stanovanju s štirimi metki iz malega revolverja ubil mlad bogataški sin.

Prihajale in odhajale so komisije. Igralko so odnesli v prosekturo in bogvedi kje je pokopana. Vrata njenega stanovanja so zapečatili. Ženske na dvorišču so šepetale: «Bog se nas usmilil» — Edino, kar je od nje še dolgo živelo, so nevsakdanje oči v dečkovem spominu.

* * *

In tako, še en obraz in spet eden. Rad bi tudi o njem kaj povedal, ga zadržal samo za migljaj, toda preden ga dodobra uzrem, izgine v megli privida. Za njim bliskovito prihajajo drugi, se gnetejo in prepletajo menjavajo se in vpijajo vame. In jaz nisem več jaz, temveč brezimni nemi prostor preko katerega švigajo v valujočih povorkah človeški obrazi, kakor strela na svetlobnem traku ki nima ne začetka ne konca in jaz se med njimi izgubljam nem in brezličen kakor v snežni vihri.

(Prevedla JASNA KOSMINA)

Sedaj Valent ni bil več mlad in vid mu je pričel slabeti. Ali vid? Nič posebnega res za mlinarja, vreč in kamnov, ho-ho, teh nikakor ni bilo moč zgrešiti. Toda črke v dragi črni knjižici so bile drobne in so se spreminjale vse pogosteje v živ in nagajiv razsev. Komaj se je pogled naslonil nanje, so se vznemirile, potem so zaplesale in se pričele igrivo skrivati za motnimi oblački. Z vragom, takšna norčavost! Valent ni ljubil veselosti ob svojih spominih. Moral je dvigniti oči. Navzgor je pogledal, med prekrižano staro tramovje, v zgrbljeno, omokano steno in žalostno razmišljal.

Ta dan je sklenil, da se bo morala Lenka priučiti tujemu branju. Vsekakor se bo morala priučiti temu, si je rekel.

Jeroman iz Mun se je seznanjal s Ponikvo. Stara, mrka globanja ga je nekoliko oplašila. Kje je nebo, pri streli? Nagnil se je vznak in pogledal kvišku, na pa se je zganila tudi pečina, prav nanj se je hotela povezniti. Ha, ta skalina, kako oblastno se je namestila v trobastem zagatku! Mar ji je bilo ljudi! Kazala jim je pošastno lice z odtrgano čeljustjo in dvojnim žrelom in topo zrla v surovo preteklost. V tisočletja pač!

Da, da, samo čas ima takšno obličje...

Jeroman se je stisnil kakor pišče. On je bil vajen trde ceste, prostrane griže, to pa je bila Ponikva. Na brvi se mu tudi ni zdelo varno; jezljivi šum se je penil in hrumel brez prestanka. Čaral je omotično prejo in lovil nekoga vanjo. Človek se nikakor ni smel prepustiti temu zvodljivemu hladu.

Jeroman je nemel, Ponikva pa je bila polna skrivnostnih glasov. Toda človek se vsemu privadi in tako je Jeroman iz Mun ostal v Ponikvi.

IV.

To vam je gozd! Tu se začenja, ali konca mu nikjer ni videti, njegove sence se izgubljajo v modrikasti neskončnosti. V gozdu so potopljeni griči in holmi in skalnate tesni s hudourniki. Vse to je skrito v njem in še pestrost gozdnega življenja. Nad tem bedi v nevarnosti. Včasih se ga loti viharno neurje. Pridivja od nekod, bučí in besni nad njim, toda gozd kljubuje vrtincem in neurje se usope. Ho-ho, to naj bi ga ukloniło! Samo šegavemu vetru, samo temu se voljno predaja: maje se in se prepušča čehljanju. Sem in tja se zibije in gode nekaj, kakor velika, udobrovoljena žival. No, no, pomrmrava...

Poleti se odene v zamolklo zelenino, da izziva sinjino nad sabo, na zimo osivi in se približa zemlji. Skupaj potem o nečem premišljujeta.

Silen je gozd v svoji prastari modrosti. Jaz sem oče življenja, šepeče, in zemlja, zemlja je mati življenja...

Tak les tudi človeku zlahka kljubuje. Mar mu je tistih njegovih plenkač in žag in zagozd! Človek pride in odide, gozd pa ostane. Raste in živi dalje, okrepljen z brazgotinami. Prav nikakega sovraštva ne čuti do človeka.

Gozdarji si živo deblo najprej ogledajo. Tole je torej na vrsti, rečejo včasih. Nekajkrat ga obidejo, mendrajo po snegu, ozirajo se v stožčasto krošnjo, da, da, kimajo. Nato ga obsodijo. In gozdno tišino načno tuji, vznemirjajoči glasovi: še-ša, kriče krvoločni jekleni zobje.

Ko pričnó trgati belo meso, se razširi smolnat vonj, hoja vztrepeta, zamaje se, potem omahne nad podseko s parajočim krikom. Sveži lub je poln odrgnin. Možje se nekoliko oddahnejo, prestopijo se za nekaj korakov, nato znova pokleknejo v sneg. Še-ša...

Debla drvijo po razoranih rižah v dolino. Tu in tam se zataknejo, zajeze korito in na zagatenem kraju se zgrmadi skladovnica lesenih trupel. Pogosto se to nakreni. Tedaj jih morajo drvarji izpodnašati, naravnavati, dokler leseni jez ne odjenja. Grmada zdrvi po drči navzdol in gozd podrhteva v pritajenem bobnenju.

Daleč od doma je vse to, daleč od velike ceste. Janez Kalec živi sedaj z gozdarji in njegovi utrjeni udje zlahka prenašajo napore težkega dela. Večere in noči prebijejo možje v kladari. Kladara je zadimljen prostor, samo od velikega ognjišča se širi rumenkasta svetloba. V tej se motajo okorne sence. Zrak je nasičen z duhom po opaljenem mesu, po osmojenem usnju. Prav nič bolje ni, kakor v ovčji staji, toda zunaj gospodarita zmrzal in gozdni mrč, tu pa je toplo. Toplo in varno.

Na razkurjenem ognjišču se topi slanina, v bakrenem kotliču brbota in brbota rumena gošča: v polenti in slanini, v tem je gozdarjeva moč. Večeri so dolgi in gozdarji pošteno opravljajo svoje delo. Ko pa se človek naje in zlekne po ležišču, se mišice sprostijo, vdajajo se počitku. Zato pa misli postajajo okretnejše: pomude se nad tolikerimi dogodki, nad tolikerimi predstavami, kolikor bi jih človek ne utegnil doživeti v desetletju. To je delo spomina. Domišljija potem maliči resnico po svoje, po človekovi želji pač. Gozdar si pričara zanimiv svet in o njem pripoveduje. O domotožju, seveda, o tem ni vredno govoriti, ho-ho, govori rajši o volkovih.

«Letos jih še ni bilo videti, letos...» Tako je rekel Tine Rodičan.

«Volkov?»

Kastavec Žušt si je sopeč iskal pripravno lego. «Zaradi mene», je rekel. Bil je čemeren mož, prav nič mu niso bili všeč takšni pogovori.

Pravzaprav se jih nihče ne boji, volkov. V kladaro ne prihajajo, na to se še niso navadili. Podnevi pa, v gozdu tako in tako niso nevarni — pri podiranju drevja je toliko hrupa! Toda ležati na varnem in se poigravati z ostanki domišljije iz otroških let z malce pretirano predstavo o zlakotnjeni pošasti, oho! Tu vam je volk! Pravcati gozdni strah. Ali si ga je sploh mogoče zamišljati podnevi?

«Takrat, vidite, smo drvarili v Bukovini. Plehka dežela, pri moji veri...» Zadnik išče nekaj pod pazduho in pripoveduje, pripoveduje in grabi po koži. «Nič pa rečem, mraz niti ni bil tako divji, toda snega, mokre ga snega je tedaj nametalo, in toliko, da je delo ... stalo. Kaj bi! Trije ali štirje smo se napotili v vas. Tja pač, da ne segnijemo v kladari, smo si rekli. Vas navsezadnje, ni bila tako daleč, toda gazi, gazi — in ne prideš nikamor. In tako se je znočilo. Izkopali smo si torej globanjo ob skladovnici drv, da bi prenočili. Bilo je prav prijetno in lahko rečem, da smo se potili. Prav lahko bi tudi pospali v tistem razgretem kotlu. No dobro,» je rekel Zadnik. Nato je dal svojim besedam nekaj več važnosti. «Ali ti ne prinese strela dva volka prav po naši gazi!»

«Njo in njega, potemtakem?»

«Nemara res, toda mi smo se zlomkovo prestrašili. Nekaj časa smo samo stali in se gledali. Beštiji se nista upali naprej, pač pa sta vihali rilce, nemara zaradi ognja. Nekaj sta renčali...»

Kastavec Žušt je hotel nekaj svetovati. «Z ognjem bi ju morali,» je rekel.

«Kakopak! Z nami je bil neki Rumun, ta se je prvi opogumil: pograbil je gorečo glovnjo in jo zalučal. Menite, da sta se zbali, mrcini? Odskočili sta vsaksebi, stekli po gazi in se vrnili. Ko pa smo tudi ostali začeli posnemati Romuna, sta se volka samo izmikala ogorkom; nič več nista stekla.»

Zdelo se je, da doživlja Zadnik prav takšno napetost, kakor ono noč v Bukovini.

(Nadaljevanje sledi)